

บทความวิจัย

เรื่อง เปรียบเทียบศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ในประเทศเกาหลีและประเทศไทย

โดย

นาย กฤษดากร ค้วงเขียว

รหัสนักศึกษา 05550676

เสนอ

อาจารย์ คมกฤษ อู่เต็กเค่ง

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 450109 การศึกษาเอกเทศ

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2558

ชื่อหัวข้อบทความวิจัย	เปรียบเทียบศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ในประเทศเกาหลี และประเทศไทย
ชื่อ-นามสกุลนักศึกษา	นาย กฤษดากร ค้วงเขียว นักศึกษาด้าน เอเซียศึกษา ภาษาจีน รหัสนักศึกษา 05550676
ชื่อ-นามสกุลอาจารย์ที่ปรึกษา	นาย คมกฤษ อู่เด็กเก่ง
สาขาวิชาเอก	เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง เปรียบเทียบความคิดความเชื่อเกี่ยวกับศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ในประเทศเกาหลีและประเทศไทยวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความเป็นมาและความคิดความเชื่อของศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ในประเทศเกาหลีและประเทศไทยซึ่งผลการวิจัยพบว่า ความเป็นมาของศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ในเกาหลีและไทยมีความเหมือนและต่างกัน ในเรื่องของการเข้ามาของศาสนาคริสต์ในไทยและเกาหลี ซึ่งทั้งสองประเทศมีนิกายโรมันคาทอลิกเข้ามาก่อนหลังจากนั้นก็เป็นนิกายโปรเตสแตนต์ แต่จะต่างกันตรงที่เกาหลีรับความเชื่อมาจากจีนส่วนไทยรับความเชื่อมาจาก โปรตุเกสและฝรั่งเศส ในด้านของความเชื่อของศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ในประเทศเกาหลีและประเทศไทยมีลักษณะที่ต่างกันเพราะคริสเตียนเกาหลีส่วนมากเป็นกลุ่มเพรสไบทีเรียนแต่คริสเตียนไทยเป็นกลุ่มแบปติสต์อีกทั้งยังมีความเชื่อที่ไม่ได้รับการยอมรับของประเทศไทยและประเทศเกาหลีเป็นเพียงกลุ่มความเชื่อเล็กๆที่เกิดจากการตั้งขึ้นมาเองของประเทศเกาหลีนั่นก็คือซึ่งมีความเชื่อว่าพระเจ้าจะกลับมาในเร็วๆนี้ส่วนกลุ่มของไทยเป็นการรับเอาความเชื่อเข้ามาจากต่างชาติทั้งสิ้นมีความเชื่อว่าพระเจ้านั้นมีภาคเดียวไม่ได้เป็นตรีเอกานุภาพ

คำสำคัญ ความเป็นมา,ความเชื่อ,ศาสนาคริสต์,โปรเตสแตนต์,เปรียบเทียบ

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เกาหลีเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมคริสต์เตียนประมาณร้อยละห้าสิบมาแล้วหลังจากที่สังคมถูกครอบงำด้วยลัทธิขงจื้อและศาสนาพุทธมานาน แต่ในปัจจุบันศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ในประเทศเกาหลีอยู่ในยุคที่เจริญรุ่งเรืองอีกทั้งยังคงผลิตผู้สอนศาสนาและสร้างโบสถ์ออกมามากมาย ที่สำคัญมีโบสถ์ขนาดเล็กจำนวนมากที่ดูแลการเงินและเลี้ยงตัวเองอย่างยั่งยืน นักสถิติของรัฐได้ระบุจำนวนโบสถ์โปรเตสแตนต์ ในปี 2012 มีถึง 77,000 แห่ง มากกว่าร้านสะดวกซื้อในประเทศชเวอิก โปรเตสแตนต์ได้เข้ามาในประเทศเกาหลีประมาณ 130 ปี ที่ผ่านมาและเป็นศาสนาที่มีความนิยมเป็นลำดับที่ 2 รองจากศาสนาพุทธ ด้วยร้อยละ 18 ของคนเกาหลีนับถือโปรเตสแตนต์ น่าจะมากกว่าคือร้อยละ 30 โบสถ์ได้รับการเยี่ยมชมมากสำหรับคนเมืองที่ต้องการความสงบและชุมชนที่ทำงานด้วยความริบเร่งอย่างขยันอดุสาหกรรม ด้วยความเป็นเมืองจำนวนโบสถ์จึงเติบโตและถือว่าเป็นยุคแห่งการพุ่งตัวในระหว่าง ค.ศ. 1960 – 1995 ผู้สอนศาสนาเป็นผู้จัดหาและบริหารการเงินเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่ยากแต่เขามีความมุ่งมั่นที่จะรักษาสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจนี้ให้คงอยู่ต่อไป โบสถ์ในเกาหลีนั้นผู้เยี่ยมชมมุ่งมั่นที่จะสร้างขึ้นที่บ้านเอง โดยการสร้างบรรยากาศให้มีชีวิตชีวา และปัจจุบันได้เปิดหูเปิดตาสู่โลกภายนอกถ้ามองว่าการเผยแพร่ศาสนาเป็นเรื่องส่วนบุคคล และการขยายตัวของโบสถ์เป็นคำสำคัญสำหรับ โปรเตสแตนต์ของเกาหลีที่ผ่านมา สมัยนิยมล่าสุดคือการทำงานแบบมิชชันนารีเกาหลีเป็นเพียงประเทศเล็ก ๆ มีประชากร 50 ล้านคน แต่สามารถผลิตจำนวนมิชชันนารีมากเป็นอันดับที่สอง มากเกินกว่าแม้แต่ประเทศสหรัฐอเมริกา

ซึ่งมีความต่างกับศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ในไทย ซึ่งไม่เป็นที่ยอมรับเท่าที่นิกายคาทอลิกเป็นเพราะโรงเรียนที่เปิดในเครือข่ายของคาทอลิกมีจำนวนที่มากจึงทำให้เผยแพร่หลักคำสอนได้มากกว่าคริสต์เตียนแต่จะแตกต่างจากประเทศเกาหลีที่ คริสต์เตียนมีบทบาททางการเมือง เพราะผู้นำของเกาหลีเป็นคริสต์เตียน ซึ่งต่างจากประเทศไทย จึงทำให้ศาสนาคริสต์ไม่มีบทบาทสำคัญทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมที่ต่างกัน แต่ในด้านของการศึกษา หรือสุขภาพอนามัย (สาธารณสุข) กลับมีบทบาทอย่างมากเพราะ ในช่วงที่มิชชันนารีเข้ามาเผยแพร่ศาสนาคริสต์ในประเทศไทยได้มีการสร้างโรงเรียนในเครือที่เกี่ยวกับ ศาสนาคริสต์เป็นจำนวนหลายแห่งทั่วประเทศ

ในเรื่องของความเชื่อนั้น ปัจจุบันนี้ ประชาชนชาวเกาหลีจำนวนมากที่ได้บอกกล่าวกลับใจ มาเชื่อพระเจ้านั้น ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นคาทอลิกแต่เป็นคริสเตียน เนื่องด้วยช่วงหลัง สงครามเกาหลีสงบลง นานาประเทศได้เข้ามาช่วยเกาหลีในทุกๆด้าน เพราะตอนนั้นเกาหลีจนมากๆ ถึงขนาดต้องขอความช่วยเหลือจากเอธิโอเปีย และก็มีมิชชันนารีคริสเตียน เข้ามาให้ความ ช่วยเหลือในฐานะผู้ประกาศข่าวดี และตัวแทนของประเทศของตนในการให้ความช่วยเหลือ ทางด้านต่างๆดังนั้นด้วยความซาบซึ้ง ชาวเกาหลีจึงค่อยๆรับความเชื่อแบบคริสเตียนมา นำเอาคำ สอนของพระเยซูเจ้ามาปฏิบัติ จนชีวิตมีความสุข เจริญรุ่งเรือง กลายเป็นประเทศที่ได้ชื่อว่ามีความ ครอบงำสูงเป็นอันดับสามของโลกทำให้เกิดการบอกล่า และสร้างกลุ่มผู้มีความเชื่อกลุ่มเล็กๆขึ้น จากนั้นก็พัฒนาจัดตั้งเป็นคริสตจักร ซึ่งต่างจากประเทศไทยเพราะ ประเทศเกาหลีแต่เดิมนั้นเป็น ประเทศที่ไม่มีศาสนาแต่ประเทศไทยนั้น มีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติอยู่แล้ว แต่คนที่ เปลี่ยนจากศาสนาอื่นแล้วมานับถือศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ก็มีอยู่จำนวนไม่น้อย คนไทย ที่นับถือพระเจ้านั้น มีความเชื่อเรื่องชีวิตหลังความตาย เชื่อในการอธิษฐาน บ่อยครั้งที่กลุ่มคริสตจักร หลายแห่งรวมตัวกันอธิษฐานเพื่อประเทศในยามที่ประเทศของตนนั้นมีปัญหา ส่วนในเรื่องของการ เผยแพร่ศาสนานั้นหลังจากที่ศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิกได้เข้ามาในประเทศเกาหลีแล้ว ในช่วง ค.ศ. 19 ศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ได้เข้ามามีบทบาทในประเทศเกาหลี โดยการแปลคำสอน ให้เป็นภาษา “ฮัลกิล”เพื่อให้คนเกาหลีเข้าใจมากขึ้น หลังจากนั้นก็เผยแพร่ไปทั้งเกาหลี คริสเตียน ได้นำเอาแนวความคิดแบบตะวันตกรวมทั้งวิทยาศาสตร์ ด้านวัตถุ และด้านการแพทย์สมัยใหม่เข้า มาสู่ประเทศ โดยการจัดตั้งโรงพยาบาล โรงเรียน เป็นต้น ซึ่งมีความคล้ายคลึงกันกับประเทศไทย โดยวิธีการเผยแพร่นั้นใช้วัฒนธรรมตะวันตกเป็นเครื่องมือของการเผยแพร่ศาสนาคริสต์ มิชชันนารี หุ่นเทศความพยายามอย่างมาก ไปด้วย การสร้าง โรงเรียน โรงพยาบาล และปลูกฝังวิทยาการใหม่ๆ ให้กับคนไทยเพื่อเปลี่ยนคนไทยให้มายอมรับวิทยาการตะวันตก หลังจากนั้นเห็นได้ว่าสังคมไทยยก ย่องโปรเตสแตนต์มากกว่าโรมันคาทอลิกเพราะ โปรเตสแตนต์เน้นด้านสังคมมากกว่าด้านศาสนา แต่จากการเข้าไปเผยแพร่ ก็ไม่สามารถทำให้คนไทยหันมาเชื่อในศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ ได้มากนัก ส่วนมากจะเป็นการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้ามากขึ้น ผ่านทางวิทยาการสมัยใหม่

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการศึกษาเปรียบเทียบ ความเป็นมาของศาสนาคริสต์นิกาย โปรเตสแตนต์ที่เข้ามาเผยแพร่ในประเทศเกาหลีและประเทศไทยว่ามีต้นกำเนิดอย่างไร ทำไม่ถึงความสำคัญกับสองประเทศนี้ ซึ่งประเทศไทยที่มีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ และเพราะ สาเหตุอะไรที่ทำให้คนที่นับถือศาสนาพุทธหันมานับถือศาสนาคริสต์ ในเกาหลีก็เช่นเดียวกัน

ประเทศเกาหลีหลังจากที่ถูกครอบงำโดยลัทธิขงจื้อและศาสนาพุทธ แต่หลังจากที่ศาสนาคริสต์เข้ามาเปลี่ยนแปลงประเทศเกาหลี ทำให้ประเทศเกาหลีมีความพัฒนาและก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น ซึ่งต่างจากประเทศไทยไม่ว่าจะมีศาสนาคริสต์นิกายใดๆก็ตามเข้ามาก็ไม่สามารถทำให้คนไทยส่วนมากหันมานับถือศาสนาคริสต์ได้

1.2 จุดประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษาเปรียบเทียบความเป็นมาของศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ในประเทศไทยและประเทศเกาหลี
2. ศึกษาเปรียบเทียบความคิดความเชื่อของศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ในประเทศไทยและประเทศเกาหลี

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. มีความเข้าใจเกี่ยวกับศาสนาคริสต์มากขึ้น
2. เข้าใจถึงปัจจัยการเข้ามาเผยแผ่ศาสนาคริสต์

1.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการที่ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการศึกษา “เปรียบเทียบศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ในประเทศไทยและประเทศเกาหลี” สามารถจำแนกเนื้อหาออกเป็น 2 กลุ่มดังนี้

1.4.1 เอกสารที่เกี่ยวกับศาสนาคริสต์ในประเทศเกาหลี

สำนักงานข่าวสารเกาหลี (2546) เขียนหนังสือเรื่อง สารแนะนำเกี่ยวกับเกาหลี กล่าวว่าศาสนาคริสต์ในประเทศเกาหลีคือศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิกคณะผู้เผยแผ่ศาสนาคริสต์ได้ไปถึงเกาหลีในคริสต์ศักราชที่ 17 จากเอกสารงานค้นคว้าของบาทหลวงเมตตีโอ ริชชี ซึ่งเขียน เป็นภาษาจีนถูกนำมาจาก ปักกิ่ง ประเทศจีน โดยคณะผู้นำเครื่องราชบรรณาการไปถวายพระเจ้าจักรพรรดิจีน นอกจากนี้หลักคำสอนของศาสนาได้รับอิทธิพลจากงานเขียนของบาทหลวงผู้นี้ รวมทั้งยังมี

หนังสือด้านความรู้ทางตะวันตก เช่น ปฏิทินสุริยคติ รวมทั้งเนื้อหาอื่นๆที่น่าสนใจและดึงดูดความสนใจนักวิชาการศาสนาของโซซอนแห่งเมือง “ซีลฮัก” หรือ สำนักการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ ศตวรรษที่ 18 มีนักวิชาการพร้อมครอบครัวกลุ่มหนึ่งได้หันมานับถือคริสต์ศาสนา แต่ยังไม่มียาบาทหลวงเข้าไปในเกาหลี จนกระทั่งปี (ค.ศ.1794) มีบาทหลวงชาวจีนชื่อ “ซูมนู” โมไปเยือนเกาหลี ในช่วงนี้มีชาวเกาหลีหันมานับถือคริสต์ศาสนามากขึ้น แม้ว่ากฏบัญญัติแห่งรัฐไม่อนุญาตให้ชาวเกาหลีนับถือศาสนาต่างชาติ ส่งผลให้เกิดความไม่สงบขึ้นบ้างเป็นครั้งคราว ในปี(ค.ศ 1863) แควอนกุน ผู้เกลียดชังชาวต่างด้าว เป็นผู้สำเร็จราชการ ได้กดขี่ข่มเหงผู้นับถือศาสนา ตลอดจนถึงปี (ค.ศ.1873) ต่อมาปี (ค.ศ.1925) ชาวเกาหลี 79 คน ถูกฆ่าในสมัยราชวงศ์โซซอน ได้รับการสถาปนาเป็นนักบุญที่วิหารเซนต์ปีเตอร์ บาซิลิกา ในกรุงโรม เนื่องมาจาก การยอมพลีชีพเพื่อศาสนา และมีจำนวนคนถูกฆ่าเพิ่มขึ้นอีก 24 คน ใน ปี (ค.ศ.1968) ก็ได้รับการสถาปนาเป็นนักบุญเช่นเดียวกัน ในปี (ค.ศ.1950 -1953) ช่วงสงครามเกาหลี จำนวนองค์กรและคณะผู้สอนศาสนาเพิ่มขึ้น มีโบสถ์คาทอลิกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและเริ่มมีระบบการปกครองบาทหลวงในปี (ค.ศ.1962) และ ในปี (ค.ศ.1984) ซึ่งเป็นการเฉลิมฉลองครบรอบ 200 ปี โบสถ์โรมันคาทอลิกในเกาหลี ซึ่งพิธีนี้มีสมเด็จพระสันตะปาปาจอห์น ปอลที่ 2 ได้เสด็จมาเยือนเกาหลี และได้ทรงสถาปนาชาวเกาหลี 93 คน พร้อมบาทหลวงชาวฝรั่งเศส 10 คน เป็นนักบุญ เนื่องจากการยอมพลีชีพเพื่อศาสนา นับเป็นครั้งแรกที่พิธีการสถาปนา นักบุญ ได้จัดขึ้นนอกกรุงวาติกัน ด้วยเหตุนี้ทำให้นักบุญชาวเกาหลีมีมากเป็น 1 ใน 4 ของนักบุญ นิกายคาทอลิกทั่วโลกแม้ว่าจำนวนคริสต์ศาสนิกชนจะเพิ่มขึ้นไม่มากก็ตาม คริสต์ศาสนาโปรเตสแตนต์ ในปี (ค.ศ.1884) โฮเรช เอ็นอัลเลน แพทย์ชาวอเมริกันและผู้สอนศาสนานิกายเพรสไบทีเรียนได้เดินทางไปยังเกาหลีต่อ โฮเรส จี. อัน เดอร์วูด ผู้สอนนิกายเมธิสต์ และเฮนรีจี แอฟเพนเซลเลอร์ได้เดินทางมาจากสหรัฐอเมริกาในปีต่อมา มีจุดประสงค์เพื่อเผยแพร่คำสอนนิกายโปรเตสแตนต์ ผู้เผยแพร่ศาสนาเหล่านี้ได้ช่วยสังคมเกาหลีในด้านการแพทย์ การศึกษา เพื่อให้เข้าใจบทบัญญัติของศาสนา มีชาวโปรเตสแตนต์ในเกาหลี เช่น ดร. แจ – พิล, ยี ชังแจ และ ยุน ชิ – โฮ เป็นผู้นำร่วมกันก่อตั้งพรรคการเมือง โรงเรียนเอกชนของนิกายโปรเตสแตนต์ เช่น ยอน ฮี และ โรงเรียน อีวา สอนให้คนรักชาติ สมาคม “YMCA” ของเกาหลี ก่อตั้งขึ้นใน ปี (ค.ศ.1903) เป็นนโยบายของการรวมกลุ่มเพื่อประโยชน์ต่อสังคม โดยมีกิจกรรมด้านการเมืองและสังคม สนับสนุนกลุ่มเยาวชนชาย รวมทั้งการดำเนินงานในทางการเมือง และการศึกษาตลอดจนปลูก

จิตสำนึกต่อต้านพิธีกรรมไสยศาสตร์ และความประพฤติที่เลวทราม ขณะเดียวกันก็ส่งเสริมความเท่าเทียมกันของชายหญิง ขจัดวัฒนธรรมที่หญิงชายอยู่ด้วยกันโดยไม่แต่งงานและถือปฏิบัติในพิธีการต่างๆ อย่างเรียบง่าย โบสถ์คริสต์ศาสนานิกายโปรเตสแตนต์ ในเกาหลีที่สำคัญ เห็นได้จากพิธีเปิดประชุมการศึกษาคัมภีร์ไบเบิลในปี (ค.ศ.1905) 4 ปีต่อมามีการรณรงค์เรื่อง “จิตวิญญาณล้านดวง เพื่อพระคริสต์” เป็นจุดเริ่มต้นในการที่ทำให้ผู้คนหันมานับถือศาสนานิกายโปรเตสแตนต์ ซึ่งเป็นศาสนาที่ให้ความอบอุ่น การนับถือนิกายนี้ไม่เป็นเพียงเพราะได้หลักธรรมคำสอนเท่านั้น แต่มีหลักการและแนวคิดด้าน การเมือง สังคม การศึกษา และเนื้อหาด้านวัฒนธรรมด้วย ปัจจุบันศาสนาคริสต์เป็นศาสนาที่มีขนาดใหญ่ที่สุดและมีศาสนิกชนมากที่สุดในเกาหลีได้ รวม 13.7 ล้านคน โดยประชากรราวสองในสามนิยมเข้าโบสถ์โปรเตสแตนต์ และประชากรร้อยละ 23 นิยมเข้าโบสถ์ของโรมันคาทอลิก อย่างไรก็ตามในช่วงปี (ค.ศ. 1980)ศาสนิกชนเข้าโบสถ์โปรเตสแตนต์ลดลง เพราะการขยายตัวของนิกายโรมันคาทอลิกแต่ทั้งนี้ทั้งนั้นเกาหลีได้ถือเป็นประเทศที่มีการส่งมิชชันนารีออกเผยแผ่ศาสนาเป็นอันดับสองของโลกรองจากสหรัฐอเมริกา ต่อมาในปี (ค.ศ. 2007) ได้มีการสำรวจสำมะโนประชากร พบว่าร้อยละ 29.2 นับถือศาสนาคริสต์ (ในจำนวนนี้เป็นโปรเตสแตนต์ร้อยละ 18.3 และคาทอลิกร้อยละ 10.9) และสาเหตุหลักๆ ที่คนเกาหลีในปัจจุบันนับถือศาสนาคริสต์มากขึ้นก็เพราะว่า มีความต้องการสร้างประเทศแบบตะวันตก ศาสนาคริสต์ได้นำความหวังใหม่เข้ามาสู่ประเทศเกาหลีและปัจจุบันประเทศเกาหลีได้ส่งมิชชันนารีไปยังประเทศต่างๆ รวมทั้งประเทศไทยเพราะคนเกาหลีเชื่อว่าพระเจ้าอวยพรประเทศเกาหลี และอยากให้ประเทศที่ไม่รู้จักพระเจ้าได้รับการอวยพรเหมือนที่ประเทศเกาหลีได้รับ สิ่งหนึ่งที่ทำให้คนเกาหลีได้ลุกขึ้นมาเปลี่ยนแปลงประเทศตัวเองได้เพราะศาสนาคริสต์ ในปัจจุบันผู้นำประเทศของเกาหลีก็นับถือศาสนาคริสต์ รวมถึงผู้นำต่างๆ ในบริษัทใหญ่ๆ ก็นับถือศาสนาคริสต์ เรียกได้ว่าศาสนาคริสต์เป็นเสาหลักของประเทศ

โคเรียน โอเวอร์ซี อินฟอเมชัน เซอร์วิซ (2517) เขียนหนังสือเรื่อง กล่าวว่าในตอนที่คริสต์ศาสนานิกายโรมันคาทอลิก เข้ามาสู่เกาหลีใน ค.ศ. 1783 ในยุคสมัยราชวงศ์ช็ย โดยทางข้าราชการของบรรดาทูตานุทูต ของรัฐบาลที่ส่งไปประจำอยู่ในประเทศจีนปรากฏว่าผู้ที่นับถือศาสนาที่เข้ามาใหม่นี้ต้องถูกลงโทษอย่างรุนแรงมาก กระนั้นก็ตามสมาคมมิชชันต่างประเทศในปารีสและสมาคมอเมริกันอลด์ก็ ได้จัดส่งนักสอนศาสนามาเป็นจำนวนมากหลายคราวติดต่อกันเริ่มแต่ (ค.ศ.

1836) เพื่อมาจัดสร้างโบสถ์วิหารรวมทั้ง โรงเรียน โรงพยาบาลขึ้นหลายต่อหลายแห่ง ผลที่เกิดขึ้นประการหนึ่ง จากสนธิสัญญามิตรภาพ กระทบกันขึ้นระหว่างประเทศเกาหลีกับประเทศตะวันตก บางประเทศในระหว่าง (ค.ศ. 1880 – 1890) ก็คือประชาชนชาวเกาหลีได้รับอิสรภาพสมบูรณ์ ในด้านการเคารพนับถือศาสนา ใน (ค.ศ. 1930) จำนวนผู้นับถือคริสต์ศาสนาปรากฏว่ามีอยู่ถึง 105,000 คน ใน (ค.ศ. 1947) สำนักวาติกันได้จัดตั้งมิชชันของสันตะปาปาขึ้นในเกาหลี และในเดือน พฤษภาคม (ค.ศ. 1969) บิชอปสเตฟาน กิน ชู ฮวน ก็ได้รับการแต่งตั้งเป็นคาร์ดินัลแห่งเกาหลีเป็นองค์แรก ปัจจุบันนี้ในเกาหลีมีผู้นับถือคริสต์ศาสนานิกายโรมันคาทอลิก ประมาณ 790,367 คน มีสำนักบาทหลวงเป็นสำนักใหญ่ประจำเขต 3 เขต และประจำเมืองอีก 11 สำนัก ตั้งอยู่ในเมืองต่างๆ ทั่วประเทศ จำนวนพระและบิชอปในคริสต์ศาสนามี 927 องค์ และปัจจุบันมีโบสถ์ใหญ่น้อย รวมทั้งสิ้น 851 แห่ง ในตอนปลายคริสต์ศตวรรษ ที่ 19 นักสอนศาสนาเมโธดิสต์ และ นิกายเพรสไบทีเรียนก็ได้เข้ามาสู่เกาหลีเป็นจำนวนไม่น้อย มีความเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของคริสต์ศาสนาต่อจากนั้นมิได้จำกัดอยู่แต่เพียงในด้านกิจกรรมทางศาสนาเท่านั้น นักสอนศาสนา คริสต์เดียนได้นำเอาแนวความคิดแบบตะวันตกรวมทั้งวิทยาศาสตร์ ด้านวัตถุ และด้านการแพทย์สมัยใหม่เข้ามาสู่ประเทศอีกด้วย ผลการสำรวจเมื่อปลายเดือนพฤศจิกายน (ค.ศ. 1971) ปรากฏว่าจำนวนผู้นับถือศาสนานิกายโปรเตสแตนต์ ทุกแขนงสาขา มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 3,217,996 คนมีโบสถ์ 13,037 แห่ง และนักบวช 15,789 คนอิสรเสรีที่ประชาชนเกาหลีได้รับใน (ค.ศ. 1945) นั้น แม้จะหมายถึงการได้เข้าสู่ยุคใหม่อีกยุคหนึ่งซึ่งจะได้มีเสรีภาพพ้นไปจากการกดขี่ต่างๆ ทางศาสนาก็จริงแต่ ปรากฏว่าพวกคอมมิวนิสต์ทางเหนือ ยังคงดำเนินการกดขี่ประชาชนในทางศาสนาต่อไปอีก มีการทำลายโบสถ์วิหารและจับกุมคุมขังบรรดานักสอนศาสนาหรือแม้กระทั่งส่งไปทำงานหนักในค่ายกักกันผู้คนจำนวนนับแสนพากันหลบหนีลงมาจากใต้ซึ่งตามรัฐธรรมนูญของประเทศให้ประกันเสรีภาพอย่างเต็มที่ ในการนับถือคริสต์ศาสนาเช่นเดียวกับในการนับถือศาสนาอื่นๆ

พวงนิล คำปิงส์ (2549) เขียนหนังสือเรื่อง เกาหลี กล่าวว่าศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกและโปรเตสแตนต์ในเกาหลี เป็นศรัทธาที่อาศัยแรงสาวกเผยแพร่ออกไป นิกายคาทอลิกมีกำเนิดย้อนไปถึงปี (ค.ศ. 1784) เมื่อขุนนางหนุ่มผู้หนึ่งเข้าพิธีรับศีลจุ่มใน “เปยจิง” ก่อนย้อนกลับคืนสู่หมู่ญาติมิตร ผ่านไป 10 ปี ตอนที่มิชชันนารีคณะแรกเดินทางมาจากจีนในเกาหลีเองก็มีผู้คนที่หันมาเข้ารีตนับถือคริสต์ศาสนาว่า 2,000 คนแล้ว ในทศวรรษ 1790

ทางการเริ่มทำการกวาดล้างชาวคริสต์ยุคที่ยาวนานถึง 75 ปี เหตุเพราะชาวคริสต์ปฏิเสธไม่ยอมประกอบพิธี “เซซา” (พิธีเช่นไหว้ดวงวิญญาณบรรพชน) ตามธรรมเนียมเก่าก่อนทางการมองว่าพฤติกรรมดังกล่าวเป็นการบ่อนทำลายรากฐานทางจริยธรรมของชาติ เพราะพิธี “เซซา” เป็นการแสดงความเคารพลูกหลานต่อบรรพบุรุษ ขุนนางที่หันไปเข้ารีตต้องหนีมาหลบซ่อนอยู่กับชาวบ้านและพวกทาส ซึ่งเป็นแวดวงที่ศาสนาคริสต์แพร่หลายไปอย่างรวดเร็วเพราะมีคำตอบให้ว่าสาเหตุใดพวกเขาจึงต้องทนทุกข์ยาก และมีความหวังเรื่องชีวิตหลังความตายไปพร้อมกัน ศรัทธาใหม่นี้ดูจะเป็นภัยคุกคามต่อจริยธรรมและการเมืองอย่างใหญ่หลวง ทางการจึงกวาดล้างอย่างจริงจัง มีผู้คนถูกเกณฑ์ไปหลายพันคน รวมทั้งมิชชันนารี และหัวหน้าคณะด้วยเมื่อการกวาดล้างยุติลงในช่วง 25 ปีสุดท้ายของศตวรรษเดียวกัน โบสถ์ก็ได้พัฒนาขึ้นเป็นศูนย์รวมจิตใจและปลีกตัวจากโลกภายนอกไปเป็นเวลานานเกือบศตวรรษ ช่วงปลายศตวรรษที่ 19 นิคาโยโปรเตสแตนต์ได้แพร่ไปทั่วคาบสมุทรเกาหลีอย่างรวดเร็ว เริ่มจากการแปลพระคัมภีร์ใหม่เป็นภาษาเกาหลี (เขียนด้วยตัวอักษรฮันกึล) ออกเผยแพร่จากแมนจูเรีย ก่อนหน้าที่คณะมิชชันนารีจะเดินทางมาถึงเกาหลี พื้นที่เขตภาคเหนือบางส่วนก็มีชุมชนชาวคริสต์เดียนขนาดเล็กตั้งกระจายอยู่หลายแห่ง ในปี (ค.ศ.1910) มีชาวเกาหลีร้อยละ 1 ประกาศตนว่านับถือนิคาโยโปรเตสแตนต์ และถือเอาการสร้างโรงพยาบาล โรงเรียน และมหาวิทยาลัยเป็นภารกิจจนจับใจชาวเกาหลีที่มุ่งมั่นจะสร้างชาติขึ้นใหม่ทั้งในแง่ภูมิปัญญาและจิตวิญญาณ ช่วงที่ญี่ปุ่นยึดครองมีชาวคริสต์หลายคนก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำในการเรียกร้องเอกราช ปฏิเสธไม่ยอมเข้าร่วมพิธีที่ศาลเจ้า ซินดา ของญี่ปุ่นทำให้ชาวเกาหลีโปรเตสแตนต์ถูกฆ่าเป็นจำนวนมาก และยิ่งมากขึ้นไปอีกภายใต้การปกครองของคอมมิวนิสต์ ในยุคต่อมานับจากการเร่งรัดพัฒนาประเทศ ในทศวรรษ 1960 ชาวคาทอลิกกับโปรเตสแตนต์ก็มีบทบาทสำคัญในการเคลื่อนไหวเรียกร้องประชาธิปไตย ความเท่าเทียมกันในสังคม สิทธิผู้ไร้แรงงาน และสิทธิสตรีมาโดยตลอด เกาหลีมีประชากร 42 ล้าน คน กว่า 10 ล้านคนนับถือศาสนาคริสต์

1.4.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับศาสนาคริสต์ในประเทศไทย

เสรี พงศ์พิศ (2529) เขียนหนังสือเรื่อง ศาสนาคริสต์ กล่าวว่าโปรตุเกสได้ส่งทูตเข้าเฝ้า สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 แห่งกรุงศรีอยุธยาในปี 1511 เพื่อเจริญสัมพันธไมตรีและติดต่อการค้า แต่ยังไม่ทราบว่ามิชชันนารีติดตามมาด้วยหรือไม่ ทราบแต่ว่ามิชชันนารีส่วนใหญ่เป็นชาวโปรตุเกส คณะคอมินกัน ฟรันซิสกันและเยซุอิต ที่ทยอยเข้ามาอยู่ร่วมกับประชาคมของชาวปอร์ตุเกสรวมถึงได้เข้ารีตใหม่ที่กรุงศรีอยุธยา ซึ่งจัดเป็นศูนย์กลางประชาคมคนต่างชาติและชาวคริสต์ใหม่ การดำเนินการต่างๆขึ้นอยู่กับโปรตุเกสซึ่งมีศูนย์กลางการดำเนินงานในด้านอาณานิคม ทั้งการเมืองและศาสนา ในปี 1662 รัชสมัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช นั้นมีชาวคริสต์อยู่ 2,000 คนและมิชชันนารีอยู่ 11 คน และปีนี้เองที่มิชชันนารีชาวฝรั่งเศสสังกัดคณะมิสซังต่างประเทศกรุงปารีส (Missons Etrangères de Paris) ได้เข้ามาถึงเมืองไทยโดยการนำของพระสังฆราชองค์ที่ 2 คือ ท่าน บิลลีโอ และ ปีแอร์ ลังแบร์ต เดอ ลาม็อด โดยทั้งสองก็เริ่มงานเผยแผ่ศาสนาที่นี่เพราะเห็นว่าทุกอย่างเอื้ออำนวยเป็นอย่างดีและสมาชิกอื่นๆ ก็เริ่มทยอยเข้ามาจึงมีบทบาทสำคัญในการก่อตั้งมิสซังสยาม ซึ่งสมเด็จพระนารายณ์มีพระราชประสงค์จะสถาปนาความสัมพันธ์กับฝรั่งเศส มิชชันนารีจึงกลายเป็นคนกลางที่เชื่อมความสัมพันธ์ไมตรีระหว่างพระเจ้ากรุงสยามกับพระเจ้ากรุงฝรั่งเศส นอกจากความพยายามที่จะสนับสนุนการเผยแผ่ศาสนาคริสต์แล้วราชทูตคณะนี้ก็มีความตั้งใจที่จะหาวิธีรวมกรุงสยามให้เป็นอาณานิคมของตนและไม่มีวิธีการใดที่จะดีกว่าการทำให้กษัตริย์กรุงสยามเข้ารีต ซึ่งเป็นเพียงความหวังของทั้งคณะราชทูตและคณะมิชชันนารี แม้สมเด็จพระนารายณ์จะแสดงความสนพระราชหฤทัยและทรงเมตตาคณะมิชชันนารี แต่ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง และสมเด็จพระนารายณ์ก็ได้สวรรคตขณะที่คณะทูตนี้กำลังเดินทาง และนั่นก็คือจุดจบของความสัมพันธ์อันดีระหว่างคาทอลิกกับพระเจ้ากรุงสยามพระเพทราชาและผู้สืบทอดตำแหน่งต่อๆ มาของราชวงศ์บ้านพลูหลวงก็ไม่ทรงโปรดปรานฝรั่งเศสอีกต่อไป มิชชันนารีชาวคริสต์ถูกเบียดเบียนและห้ามเผยแผ่ศาสนาคริสต์ในหมู่คนไทย ลาวและมอญ เมื่อสิ้นกรุงศรีอยุธยาศาสนาคริสต์ก็เกือบสิ้นไปด้วย และศาสนาคริสต์เริ่มเกิดขึ้นอีกครั้งในสมัยกรุงธนบุรี แต่ก็เกิดปัญหาความขัดแย้งกับพระเจ้าตากสินขึ้นอีก มิชชันนารีจึงถูกส่งออกนอกประเทศ ชาวคริสต์จึงกระจัดกระจายออกไปอยู่ตามหัวเมือง ต่อมามีมิสซังสยามก็ก่อตัวเกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่งพร้อมกับกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งมิชชันนารีชาวฝรั่งเศสที่อยู่ในยุคสมัยของกรุงศรีอยุธยานั้นได้เริ่มเผยแผ่ศาสนาด้วยการก่อสร้าง

วัด โรงพยาบาลและโรงเรียนขึ้นในกรุงรัตนโกสินทร์ สำหรับโรงเรียนนั้นนอกจากจะเป็นที่ศึกษาแล้ว ยังเป็นที่เตรียมเยาวชนที่จะบวชเป็นพระสงฆ์อีกด้วย “สามเณราลัย” มิชชันนารีได้ทำการเผยแพร่ศาสนาในกรุงและรอบๆกรุง แต่ผู้ที่เข้ารีตส่วนใหญ่เป็นคนที่มาอาศัยทำงานอยู่ในประเทศ เช่นชาวจีน ชาวญวน ชาวญี่ปุ่น และ ชาวอินเดีย นอกนั้นก็ยังมี ชาวลาวและชาวมอญบ้างน้อยคน ส่วนใหญ่คนไทยนั้นเป็นเรื่องยากที่จะเปลี่ยนศาสนาเพราะจะทำให้แปลกแยกจากสังคมเดิม จึงมีการเปลี่ยนแปลงหนังสือพระคัมภีร์ ไปเบิ้ลพันธสัญญาใหม่บางส่วนเป็นภาษาไทย และเขียนหนังสือเกี่ยวกับหลักคำสอนของศาสนาคริสต์ขึ้น แต่กระนั้นก็ไม่ค่อยมีผลมากเท่าไรหรอก นอกจากมิชชันนารี ซึ่งเป็นพระสงฆ์ต่างชาติและคนที่เข้ารีตใหม่ที่เปลี่ยนเป็นพระสงฆ์แล้ว ยังมีคณะนักบวชหญิง หรือ ซิสเตอร์ เพื่อให้ช่วยงานศาสนาพร้อมกับฆราวาสอีกบางคนที่ทำหน้าที่สอนคำสอนและดูแลประชาม ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกในยุครัตนโกสินทร์นี้เริ่มพัฒนาขึ้นมาอย่างต่อเนื่องนับแต่รัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาล ที่ 5 แต่ก็ไม่ได้ทำให้คนไทยเข้ารีตมากนัก จนกระทั่ง สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงปฏิรูปสังคมและระบบการศึกษา คาทอลิกจึงได้เริ่มเปิดโรงเรียนวัดเหล่านั้นให้สอดคล้องกับการศึกษาใหม่ โรงเรียนอัสสัมชัญได้เปิดรับนักเรียนทั่วไปในปี 1885 ในขณะเดียวกันนั้นก็ได้มีการสร้างโรงพยาบาลเซนต์หลุยส์ (1898) โดยได้มอบให้อยู่ในการดูแลของคณะนักบวชหญิง(ซิสเตอร์) และได้ก่อตั้งโรงเรียน อัสสัมชัญ คอนแวนต์ (1905) วิชาคารูส(1906) เซนต์โยเซฟคอนแวนต์ (1907) และโรงเรียนอื่นๆในแต่ละจังหวัดในเวลาต่อมา ความพยายามของมิชชันนารีในการประยุกต์ศาสนาคริสต์ให้เข้ากับประเพณีไทยนั้น แสดงออกทางความสนใจในการศึกษาวัฒนธรรมและพุทธศาสนา แต่ก็เป็ความสนใจเพื่อที่จะอธิบายศาสนาคริสต์ให้เป็นที่เข้าใจและเป็นที่ยอมรับเท่านั้น เพราะส่วนใหญ่จะเป็นการเปรียบเทียบระหว่างพุทธศาสนากับศาสนาคริสต์โดยชี้ให้เห็น “ความเหนือกว่า” ของศาสนาของตนจึงกลายเป็น “การดูหมิ่น” ศาสนาไป ไม่ว่าจะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม เหตุผลส่วนหนึ่งอยู่ที่จุดยืนและท่าทีของชาวคริสต์เอง ซึ่งเชื่อว่าศาสนาของตน นั้นถูกต้องแต่เพียงศาสนาเดียวแต่ทำที่นี้เปลี่ยนไปในหลักการเมื่อไม่นานมานี้เอง ศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ ใน ปี (ค.ศ.1828) เมื่อมิชชันนารี คณะแรกจากสมาคมมิชชันนารีลอนดอน (London Missionary Society) ซึ่งประกอบด้วยศาสนาจารย์ ชาวเยอรมันและศาสนาจารย์ ยากอบ ทอมลิน เริ่มเข้าเผยแพร่ศาสนาที่กรุงเทพฯ ทั้งสองท่านได้ร่วมกันแปลพระวาสาร (The gospel) ทั้งสี่เล่มออกเป็นภาษาไทยเมื่อเห็นว่างานดำเนินไปด้วยดีจึงได้ขอคณะกรรมการ

อเมริกันเพื่องานธรรมทูตต่างประเทศ (American Board of Commissioners for Foreign Missions) ให้ส่งมิชชันนารีมาเพิ่มในปี 1833 และได้แปลพระคัมภีร์ไบเบิลพันธสัญญาใหม่ ทั้งหมดเป็นภาษาไทย ในปี (ค.ศ.1835) ซึ่งประกอบด้วยศาสนาจารย์ สี่คนพร้อมกับครอบครัว มิชชันนารีเหล่านี้มีความรู้ความสามารถหลายๆด้าน จึงได้รับความนิยมนิยมชมชอบทั้งจากราชสำนักและจากคนทั่วไป มิชชันนารี ทำงานได้ผลเฉพาะกับคนต่างชาติ หรือชนกลุ่มน้อยเป็นส่วนใหญ่ “คนไทย” ที่นับถือพุทธศาสนา “เขารีด” น้อยแต่ทุกคนต่างก็ทำงานด้วยความเสียสละ ไม่ว่าจะเป็ด้านสาธารณสุข การศึกษา การเมืองและการพัฒนาประเทศด้านอื่นๆ มีการตั้ง โรงเรียน โรงพยาบาลและหน่วยงานราชการต่างๆ โปรเตสแตนต์ในประเทศไทยมีอยู่หลายนิกายเช่น แแบปติสต์ เพรสไบทีเรียน คริสตจักรของพระคริสต์แห่งอเมริกา เซเวนเดย์อควเนต์ิสท์ พระคริสตจักรของพระคริสต์เพนเตกอสต์มาร์เบอร์เกอร์ เป็นต้น ซึ่งมาจากสหรัฐอเมริกา และยุโรป โดยการริเริ่มของคณะ เพรสไบทีเรียน ได้มีการจัดตั้งสภาคริสตจักรแห่งประเทศไทยขึ้นในปี (ค.ศ.1934) ซึ่งรวมเอาคณะและนิกายต่างๆ เข้าด้วยกัน เพื่อประสานงานและร่วมมือกันในด้านต่างๆ แต่ก็ไม่ใช่ทุกคณะและนิกาย ที่ได้เข้าร่วมในสภาคริสตจักรนี้ ปัจจุบันศาสนาคริสต์ในประเทศไทย (จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2554 (ค.ศ. 2011) ประเทศไทยมีคริสต์ศาสนิกชนอยู่ 409,110 คน คิดเป็น 0.7% ของประชากรทั้งหมด 54,081,057 คน (อายุ 13 ปีขึ้นไป) โดยแบ่งเป็น นิกายโรมันคาทอลิก ประมาณ 240,000 คน นิกายโปรเตสแตนต์ประมาณ 168,000 คน และนิกายอื่นๆอีกประมาณ 500 คน

เดือน คำคดี (2529) เขียนหนังสือเรื่อง การเผยแผร์ศาสนาคริสต์ในประเทศไทย กล่าวว่า การเผยแผร์ศาสนาคริสต์ โดยมิชชันนารี ในประเทศไทย นับตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา มาจนปัจจุบัน มีหลายคณะ มีวิธีการและรูปแบบ ตามแต่ลัทธินิกายต่างๆ จะพิจารณาเห็นว่าได้ผลเพื่อให้ได้มาซึ่งผู้กลับใจใช้ทั้งวิธีการเหมือนกันและแตกต่างกันไปไม่ว่าทั้งฝ่ายโรมันคาทอลิก หรือ ฝ่ายโปรเตสแตนต์ หรือ สหกิจคริสต์เตียนแห่งประเทศไทยแต่ก็พอสรุปลงได้ดังนี้ วิธีที่ 1 การเข้าหาผู้นำระดับสูง คือ ถ้าได้สมเด็จพระนารายณ์เขารีดแล้วราษฎรทั้งเมืองไทยก็คงพากันเข้าตามเสด็จทั้งหมดทั้งบ้านทั้งเมือง วิธีที่ 2 การจัดสรรที่ดิน คือ ในอนาคตกาล ที่ดินจะมาเป็นมาตรการตัดสินวิถีชีวิตของคนไทย การซื้อหรือจับจองที่ดินให้มากที่สุด และการจัดสรรที่ดิน การตั้งหมู่บ้าน หรือนิคมเป็นสิ่งที่จะต้องทำเพราะที่ดินเป็นที่มาของอำนาจพื้นฐานในการกำหนดวิถีชีวิตของคนไทย

และ วิธีที่ 3 การจัดตั้งสถาบันการศึกษาและโรงพยาบาล คือ อารยะธรรมต้องอาศัยการศึกษา อุปนิสัย ศาสนา และการรักษาโรค ทำให้พระคริสต์ปรากฏ การใช้ภาษาและการปรับตัวเข้ากับ วัฒนธรรม คนไทยได้ยอมรับเอาความคิดและวิถีชีวิตของฝรั่งมาปรับเข้ากับวัฒนธรรมไทยมากมาย ส่วนแนวความคิดของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ในการส่งคณะมิชชันนารีและราชทูตมาประเทศไทย ในช่วงของสมเด็จพระนารายณ์เพื่อต้องการแสวงหาเมืองขึ้นเป็นการล่าอาณานิคมในแถบเอเชีย ส่วนการเยี่ยมชมตามบ้านนั้นถือเป็นโอกาสทองที่จะได้สนทนาวิสาสะกันอย่างแท้จริงและ สามารถช่วยแก้ปัญหาของเขาได้ทันทีก็คือเวลาที่เขากลับมาเขาจะบอกให้เขาเห็นว่าพระคริสต์เสด็จมา สำหรับ มิชชันนารีแล้วการสื่อสารเป็นหัวใจของงานเผยแผ่ ทหารใช้ปืนเป็นเครื่องมือในการรบจันใด นักเผยแผ่ย่อมใช้การสื่อสารเป็นอาวุธจันนั้น

มาโนช พุ่มไพจิตร(2005) เขียนหนังสือเรื่อง แก่นแท้ศาสนาคริสต์ที่หายไป กล่าวว่า การที่มิชชันนารีเข้ามาในประเทศไทยนั้น จะสามารถเปลี่ยนแปลงสังคมไทยให้เป็นสังคมที่นับถือ ศาสนาคริสต์ได้ ดังนั้นมิชชันนารีจึงมีความตั้งใจที่จะประกาศ แก่นในสังคมไทยให้หันมานับถือ ศาสนาคริสต์ แต่การที่จะเข้ามาเผยแผ่ศาสนานั้นเป็นเรื่องที่ยากเพราะ คนไทยนั้นมี สิ่งของตนเอง เคารพนับถืออยู่แล้ว การที่จะรับเอาสิ่งแปลกใหม่จึงเป็นเรื่องที่ยาก และด้วยสาเหตุนี้จึงทำให้ มิชชันนารีพยายามที่จะเอาชนะความคิดและจิตใจของคนไทยให้ได้ จะต้องแสดงให้เห็น ว่าคุณค่าเดิมของไทยนั้นผิด และความเชื่อใหม่ที่นำเข้ามาโดยมิชชันนารีนั้นถูกต้อง พวก มิชชันนารีอเมริกันใช้วัฒนธรรมตะวันตกเป็นเครื่องมือในการเผยแผ่ศาสนาคริสต์นิกาย โปรเตสแตนต์ มิชชันนารีคิดว่าถ้าคนไทยยอมรับวัฒนธรรมตะวันตก ก็จะสามารถทำให้คนไทย เป็นคริสต์เตียนได้ง่าย สำหรับมิชชันนารีอเมริกัน วัฒนธรรมตะวันตกหรืออารยะธรรมอเมริกัน แยกตัวไม่ออกจากศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ เพราะว่า มิชชันนารีที่เข้ามาในประเทศไทย ส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นนักศาสนศาสตร์แต่เป็นผู้ประกาศธรรมดา เป้าหมายของการเข้ามาเผยแผ่ ศาสนาคริสต์ นิกายโปรเตสแตนต์ คือการที่ประกาศข่าวประเสริฐเกี่ยวกับศาสนาคริสต์นิกาย โปรเตสแตนต์ และชักชวนคนไทยให้เป็นคริสต์เตียนและวิธีการที่ใช้วัฒนธรรมตะวันตกหรือ อารยะธรรมตะวันตกที่ประกอบด้วย ความรู้สมัยใหม่และการแพทย์สมัยใหม่ แต่ผลที่ได้กลับมาก็ คือเป็นการช่วยทางด้านเนื้อหนังไม่ใช่ด้านจิตวิญญาณ และต่อมาในปี (ค.ศ. 1939 – 2004) หลังจาก ผ่านสงครามโลกครั้งที่ 2 แล้ว ด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และศาสนาเปลี่ยนไปอย่างมาก เกิด

ขบวนการชาตินิยมขึ้นในประเทศไทย จึงทำให้มิชชันนารีต้องหันไปพึ่งพาคริสตจักรชาวพื้นเมือง โดยการสร้างผู้นำคริสตจักร และมีมิชชันนารีคอยดูแลอยู่เบื้องหลัง และในช่วงนี้มีมิชชันนารีที่เข้ามาใหม่ ทั้งจากตะวันตกและเอเชีย เช่น เกาหลี ญี่ปุ่น ฟิลิปปินส์ ไต้หวัน และญี่ปุ่น แต่การเผยแพร่ศาสนาในช่วงนี้จะเน้นศาสนามากกว่าวิชาความรู้ ในช่วงปี (ค.ศ. 1939 – 2004) นั้น การเผยแพร่ของศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ มีสองรูปแบบ คือ พวกเสรีนิยม และพวกอนุรักษนิยม พวกเสรีนิยมนั้นจะไม่เน้นการเผยแพร่ข่าวดีให้กับคนนอกศาสนาเพื่อให้หันมานับถือศาสนาคริสต์ แต่ลักษณะจะคล้ายกับ นิกายโรมันคาทอลิก ส่วนพวกอนุรักษนิยมนั้น ได้ดำเนินการโดยเน้นเรื่องความรอดฝ่ายวิญญาณ ออกไปประกาศชักนำคนให้เชื่อพระเยซูเป็นพระเจ้าผู้ช่วยให้รอด เน้นเรื่องฤทธิ์เดชของพระวิญญาณบริสุทธิ์ แต่การตอบสนองของสังคมไทยในเวลานี้ยังไม่ยอมรับศาสนาคริสต์และไม่ยกย่องมิชชันนารี เหมือนสมัยก่อน คนไทยมองว่าศาสนาคริสต์เป็นตัวแทนของศาสนาตะวันตกที่จะมาล้างสมองของคนในชาติ กลุ่มชาตินิยมที่มีแนวคิดต่อต้านศาสนาคริสต์จึงปลูกฝังให้คนไทยคิดว่าความเป็นไทยคือศาสนาพุทธ วัฒนธรรมไทยคือวัฒนธรรมพุทธ เพราะ ศาสนาพุทธในประเทศไทยเป็นศาสนาพุทธแบบไทย แต่ศาสนาคริสต์ในประเทศไทยเป็นศาสนาคริสต์แบบฝรั่ง ความเป็นต่างประเทศของศาสนาคริสต์เป็นกำแพงอันหนึ่งที่มิชชันนารีต้องก้าวข้ามเพื่อนำคนไทยให้ได้รับความรอดโดยเชื่อในพระเยซูคริสต์ ซึ่งสิ่งที่น่าสนใจคือ ผู้ที่สร้างกำแพงนั้นก็คือมิชชันนารีเป็นคนสร้างมันขึ้นมาเอง

2. เปรียบเทียบความเป็นมาของศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ในเกาหลีและประเทศไทย

2.1 การเข้ามาของศาสนาคริสต์ในไทยและเกาหลี

2.1.1 ศาสนาคริสต์ในประเทศไทย

คริสต์ศาสนานิกายคาทอลิกคณะผู้เผยแพร่ศาสนาคริสต์ได้ไปถึงเกาหลีในคริสต์ศักราชที่ 17 เขียน เป็นภาษาจีนถูกนำมาจาก ปักกิ่ง ประเทศจีน โดยคณะผู้นำเครื่องราชบรรณาการไปถวายพระจักรพรรดิจีน นอกจากนี้หลักคำสอนของศาสนาได้รับอิทธิพลจากงานเขียนของบาทหลวงผู้รวบรวมทั้งยังมีหนังสือด้านความรู้ทางตะวันตก เช่น ปฏิทินสุริยคติ รวมทั้งเนื้อหาอื่น ๆ ที่น่าสนใจและดึงดูดความสนใจนักวิชาการศาสนาของโซซอนแห่งเมือง “ซีลฮัก” หรือ สำนักการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ ศตวรรษที่ 18 มีนักวิชาการพร้อมครอบครัวกลุ่มหนึ่งได้หันมานับถือคริสต์ศาสนา แต่ยังไม่

บาทหลวงเข้าไปในเกาหลี จนกระทั่งปี (ค.ศ.1794) มีบาทหลวงชาวจีนชื่อ “ซุนน” โมไปเยือนเกาหลี ในช่วงนี้มีชาวเกาหลีหันมานับถือคริสต์ศาสนามากขึ้น ต่อมาในปี (ค.ศ.1884) คริสต์ศาสนาโปรเตสแตนต์ โฮเรช เอ็นอัลเลน แพทย์ชาวอเมริกันและผู้สอนศาสนานิกายเพรสไบทีเรียนได้เดินทางไปยังเกาหลีต่อ โฮเรช จี. อัน เดอร์วูด ผู้สอนนิกายเมธิสต์ และเฮนรี่จี แอฟเพนเซลเลอร์ได้เดินทางมาจากสหรัฐอเมริกาในปีต่อมา มีจุดประสงค์เพื่อเผยแพร่คำสอนนิกายโปรเตสแตนต์ ผู้เผยแพร่ศาสนาเหล่านี้ได้ช่วยสังคมเกาหลี มีความเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของคริสต์ศาสนาต่อจากนั้นมิได้จำกัดอยู่แต่เพียงในด้านกิจกรรมทางศาสนาเท่านั้น นักสอนศาสนา คริสต์เตียนได้นำเอาแนวความคิดแบบตะวันตกรวมทั้งวิทยาศาสตร์ ด้านวัตถุ และด้านการแพทย์สมัยใหม่เข้ามาสู่ประเทศอีก ช่วงปลายศตวรรษที่ 19 นิกายโปรเตสแตนต์ได้แพร่ไปทั่วคาบสมุทรเกาหลีอย่างรวดเร็ว เริ่มจากการแปลพระคัมภีร์ใหม่เป็นภาษาเกาหลี (เขียนด้วยตัวอักษรฮันกึล) ออกเผยแพร่จากแมนจูเรีย ก่อนหน้าที่คณะมิชชันนารีจะเดินทางมาถึงเกาหลี พื้นที่เขตภาคเหนือบางส่วนก็มีชุมชนชาวคริสต์เตียนขนาดเล็กตั้งกระจายอยู่หลายแห่ง ในปี (ค.ศ.1910) มีชาวเกาหลีร้อยละ 1 ประกาศตนว่านับถือนิกายโปรเตสแตนต์ และถือเอาการสร้างโรงพยาบาล โรงเรียน และมหาวิทยาลัยเป็นภารกิจจนจับใจชาวเกาหลีที่มุ่งมั่นจะสร้างชาติขึ้นมาใหม่

2.1.2 ศาสนาคริสต์ในประเทศไทย

การเข้ามา โปรตุเกสได้ส่งทูตเข้าเฝ้าสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 แห่งกรุงศรีอยุธยาในปี 1511 เพื่อเจริญสัมพันธไมตรีและติดต่อการค้า มิชชันนารีส่วนใหญ่เป็นชาวโปรตุเกสคณะดอมินิกัน ฟรันซิสกันและเยซุอิต ที่ทยอยเข้ามาอยู่ร่วมกับประชาคมของชาวโปรตุเกสรวมถึงได้เข้ารีตใหม่ที่กรุงศรีอยุธยา ซึ่งจัดเป็นศูนย์กลางประชาคมคนต่างชาติและชาวคริสต์ใหม่ การดำเนินการต่างๆขึ้นอยู่กับโปรตุเกสซึ่งมีศูนย์กลางการดำเนินงานในด้านอาณานิคม ทั้งการเมืองและศาสนา ในปี 1662 รัชสมัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช นั้นมีชาวคริสต์อยู่ 2,000 คนและมิชชันนารีอยู่ 11 คน และปีนี้เองที่มิชชันนารีชาวฝรั่งเศสสังกัดคณะมิสซังต่างประเทศกรุงปารีส (MissonsEtrangeres de Paris) ได้เข้ามาถึงเมืองไทยโดยการนำของพระสังฆราชองค์ที่ 2 คือ ท่าน บัลลือ และ ปีแอร์ ลังแบร์ต เดอลาม็อด โดยทั้งสองก็เริ่มงานเผยแพร่ศาสนาที่นี่เพราะเห็นว่าทุกอย่างเอื้ออำนวยเป็นอย่างดีและสมาชิกอื่นๆ ก็เริ่มทยอยเข้ามาจึงมีบทบาทสำคัญในการก่อตั้งมิสซังสยาม และมีการจัดตั้ง โรงเรียนขึ้นมาเพื่อสอนศาสนา และ เพื่อทำการเผยแพร่ศาสนาต่อไป ในเวลาต่อมาคณะเผยแพร่ของนิกายโปรเตสแตนต์กลุ่มแรกที่เข้ามาประเทศไทยตามหลักฐานที่ปรากฏคือศิษยาภิบาล 2 ท่าน ศาสนาจารย์ คาร์ล ออกัสตัส เฟรดเดอริค กุตสลาฟ เอ็ม.ดี (Rev. Karl Fredrich Augustus Gutzlaff)

ชาวเยอรมัน จาก สมาคมเนเธอร์แลนด์มิชชันนารี (Netherlands Missionary Society) และศาสนาจารย์ จากอบทอมลิน (Rev. Jacob Tomlin) ชาวอังกฤษ จาก สมาคมลอนดอนมิชชันนารี (London Missionary Society) มาถึงประเทศไทยเมื่อ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2371 (ค.ศ. 1828) ทั้งสองท่านช่วยกันเผยแพร่งานศาสนาด้วยความเข้มแข็ง ต่อมาจึงมีศาสนาจารย์จาก คณะอเมริกันบอร์ด (The American Board of Commissioners for Foreign Missions) เข้ามาในบรรดานักเผยแพร่งานศาสนานั้น ผู้เริ่มต้นสัมพันธภาพที่ดีและยาวนานที่สุดระหว่างคนไทยกับศาสนาคริสต์คือ ศาสนาจารย์แดน บีช บรัดเลย์ (Rev. Dan Beach Bradley, M. D.) หรือ หมอบรัดเลย์ (คนไทยมักเรียกว่า หมอปลัดเล) ซึ่งเป็นมิชชันนารีเข้ามา เมื่อ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2378 (ค.ศ. 1835) ตลอดเวลาที่ท่านอยู่ในประเทศไทยได้สร้างคุณประโยชน์มากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางการแพทย์และการพิมพ์ ทั้งรักษาผู้ป่วยไข้ทรพิษและอหิวาตกโรค นำการผ่าตัดเข้ามาครั้งแรก การทดลองปลูกฝ้ายในประเทศไทย ริเริ่มการสร้างโรงพิมพ์ เริ่มจากจัดพิมพ์ใบประกาศห้ามฝิ่น และจัดพิมพ์หนังสือ "บางกอกกัลันเดอร์" ซึ่งเป็นจดหมายเหตุการณ์รายวัน กล่าวได้ว่า ความเชื่อมั่นของชาวไทยต่อการเผยแพร่งานศาสนาคริสต์ เกิดจากคณะสมาคมอเมริกันมิชชันนารีนำความเจริญเข้ามาควบคู่ไปกับการเผยแพร่งานศาสนา มิชชันนารีที่สำคัญอีก 2 กลุ่มได้แก่ คณะอเมริกันแบปติสต์มิชชัน (The American Baptist Mission) เป็นผู้ก่อตั้งโบสถ์โปรเตสแตนต์แห่งแรกในกรุงเทพฯ เมื่อประมาณกลางปี พ.ศ. 2380 (ค.ศ. 1837) และจัดพิมพ์หนังสือภาษาไทยและภาษาอังกฤษรวมทั้งออก หนังสือพิมพ์ "สยามสมัย" และคณะอเมริกันเพรสไบทีเรียนบอร์ด (The American Presbyterian Board) เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่น่าความเจริญสู่ประเทศไทย เช่น ดร. เฮ้าส์ (Samuel R. House) นำการใช้โอทีเออร์เป็นยาสลบครั้งแรกในประเทศไทย ขณะที่ ศาสนาจารย์แมตตูนและภรรยา (Rev. and Mrs. Stephen Mattoon) ริเริ่มเปิดโรงเรียนแบบเข้าไปเรียนกลับ ซึ่งต่อมาได้ร่วมกับโรงเรียนประจำของมิชชัน และพัฒนาต่อมาเป็น โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัยในปัจจุบัน

2.2 การพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลง

2.2.1 การพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของศาสนาคริสต์ในประเทศไทย

ช่วงปลายศตวรรษที่ 19 นิคาโยโปรเตสแตนต์ได้แพร่ไปทั่วคาบสมุทรเกาหลีอย่างรวดเร็ว เริ่มจากการแปลพระคัมภีร์ใหม่เป็นภาษาเกาหลี (เขียนด้วยตัวอักษรฮันกึล) ออกเผยแพร่งานจากแมนจูเรีย ก่อนหน้าที่คณะมิชชันนารีจะเดินทางมาถึงเกาหลี พื้นที่เขตภาคเหนือบางส่วนก็มีชุมชนชาวคริสต์เตียนขนาดเล็กตั้งกระจายอยู่หลายแห่ง แต่ในตอนนั้นยังมีศาสนาคริสต์นิกาย

โรมันคาทอลิกอยู่เป็นจำนวนมาก จึงทำให้มีคนที่เชื่อในศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์น้อยแต่หลังจากที่มีการเข้ามาเผยแผ่แพร่มากขึ้นจึงทำให้มีคนในเกาหลีหันมานับถือศาสนาคริสต์มากขึ้น ปัจจุบันศาสนาคริสต์เป็นศาสนาที่มีขนาดใหญ่ที่สุดและมีคริสต์ศาสนิกชนมากที่สุดในเกาหลีได้รวม 13.7 ล้านคน โดยประชากรราวสองในสามนิยมเข้าโบสถ์โปรเตสแตนต์ และประชากรร้อยละ 23 นิยมเข้าโบสถ์ของโรมันคาทอลิก อย่างไรก็ตามในช่วงปี (ค.ศ. 1980) คริสต์ศาสนิกชนเข้าโบสถ์โปรเตสแตนต์ลดลง เพราะการขยายตัวของนิกายโรมันคาทอลิกแต่ทั้งนี้ทั้งนั้นเกาหลีได้ถือเป็นประเทศที่มีการส่งมิชชันนารีออกเผยแผ่ศาสนาเป็นอันดับสองของโลกรองจากสหรัฐอเมริกา ต่อมาในปี (ค.ศ. 2007) ได้มีการสำรวจสำมะโนประชากร พบว่าร้อยละ 29.2 นับถือศาสนาคริสต์ (ในจำนวนนี้เป็นโปรเตสแตนต์ร้อยละ 18.3 และคาทอลิกร้อยละ 10.9) และในปี (ค.ศ. 1971) ปรากฏว่าจำนวนผู้นับถือศาสนานิกายโปรเตสแตนต์ ทุกแขนงสาขา มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 3,217,996 คนมีโบสถ์ 13,037 แห่ง

2.2.2 การพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของศาสนาคริสต์ในประเทศไทย

ในช่วง (ค.ศ. 1828) มีการเข้ามาของศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ โดยมิชชันนารี จากอเมริกา ทำให้มีคนรู้จักศาสนาคริสต์มากขึ้นจาก แต่เดิมรู้จักแค่ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก และต่อมาศาสนาคริสต์แพร่หลายมากยิ่งขึ้น เมื่อปี (ค.ศ. 1835)มีการเข้ามาของมิชชันนารีอีกกลุ่มหนึ่งเข้ามา มีการเผยแผ่ศาสนาไปตามจังหวัดต่างๆทั่วประเทศ แต่ในตอนนั้นมีคนรู้จักศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ไม่มากนักแต่ต่อมาเมื่อมีการ พัฒนาในเรื่องของ ทางการแพทย์และการพิมพ์ การสร้างโรงพิมพ์ เริ่มจากจัดพิมพ์ใบประกาศห้ามฝิ่น และจัดพิมพ์หนังสือ ของหมอบรัดเลย์ จึงทำให้การเข้ามาของศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ มีคนไทยบางส่วนหันมาสนใจกับศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์เพิ่มขึ้น ปัจจุบันศาสนาคริสต์ในประเทศไทย (จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2554 (ค.ศ. 2011) ประเทศไทยมีคริสต์ศาสนิกชนอยู่ 409,110 คน คิดเป็น 0.7% ของประชากรทั้งหมด 54,081,057 คน(อายุ 13 ปีขึ้นไป) โดยแบ่งเป็น นิกายโรมันคาทอลิก ประมาณ 240,000 คน นิกายโปรเตสแตนต์ประมาณ 168,000 คน และนิกายอื่นๆอีกประมาณ 500 คน

2.3 ความสัมพันธ์กับรัฐในประเทศเกาหลีและประเทศไทย

2.3.1 ความสัมพันธ์กับรัฐในประเทศเกาหลี

ในปี (ค.ศ 1863) เกิดความไม่สงบขึ้นบ้างเป็นครั้งคราว แควอนกุน ผู้เกลียดชังชาวต่างด้าว เป็นผู้สำเร็จราชการ ได้กีดกันข่มเหงผู้นับถือศาสนา ตลอดจนถึงปี (ค.ศ.1873) ต่อมาปี (ค.ศ.1925) ชาวเกาหลี 79 คน ถูกฆ่าในสมัยราชวงศ์โชซอน ได้รับการสถาปนาเป็นนักบุญที่วิหารเซนต์ปีเตอร์ บาซิลิกา ในกรุงโรม เนื่องมาจาก การยอมพลีชีพเพื่อศาสนา และมีจำนวนคนถูกฆ่าเพิ่มขึ้นอีก 24 คน ใน ปี (ค.ศ.1968) ก็ได้รับการสถาปนาเป็นนักบุญเช่นเดียวกัน ในปี (ค.ศ.1950 -1953) ช่วง สงครามเกาหลี จำนวนองค์กรและคณะผู้สอนศาสนาเพิ่มขึ้น มีโบสถ์คาทอลิกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และเริ่มมีระบบการปกครองบาทหลวงในปี (ค.ศ.1962) และ ในปี (ค.ศ.1984) ซึ่งเป็นการเฉลิมฉลองครบรอบ 200 ปี โบสถ์โรมันคาทอลิกในเกาหลี ซึ่งพิธีนี้มีสมเด็จพระสันตะปาปาจอห์น ปอล ที่ 2 ได้เสด็จมาเยือนเกาหลี และได้ทรงสถาปนาชาวเกาหลี 93 คน พร้อมบาทหลวงชาวฝรั่งเศส 10 คน เป็นนักบุญ เนื่องจากการยอมพลีชีพเพื่อศาสนา นับเป็นครั้งแรกที่พิธีการสถาปนา นักบุญได้จัดขึ้นนอกกรุงวาติกัน ด้วยเหตุนี้ทำให้นักบุญชาวเกาหลีมีมากเป็น 1 ใน 4 ของนักบุญ นิกายคาทอลิกทั่วโลกแม้ว่าจำนวนคริสต์ศาสนิกชนจะเพิ่มขึ้น ไม่มากก็ตาม คริสต์ศาสนา โปรเตสแตนต์ ในปี (ค.ศ.1884) โฮเรช เอ็นอัลเลน แพทย์ชาวอเมริกันและผู้สอนศาสนานิกายเพรสไบทีเรียน ได้เดินทางไปยังเกาหลีต่อ โฮเรส จี. อัน เดอร์วูด ผู้สอนนิกายเมธิสต์ และเฮนรี่จี แอฟเพนเซลเลอร์ได้เดินทางมาจากสหรัฐอเมริกาในปีต่อมา มีจุดประสงค์เพื่อเผยแพร่คำสอนนิกายโปรเตสแตนต์ ผู้เผยแพร่ศาสนาเหล่านี้ได้ช่วยสังคมเกาหลีในด้านการแพทย์ การศึกษาเพื่อให้เข้าใจบทบัญญัติของศาสนา แต่การเข้ามาของศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ไม่ได้ถูกรัฐบาลเกาหลีห้ามสกัดกั้นให้สาเหตุเป็นเพราะการที่ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก โดนกีดกันมาก่อนแต่หลังจากนั้นก็ได้รับการยอมรับจากประชาชนเกาหลีจึงทำให้การเข้ามาของศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ไม่มีอุปสรรคอะไรมากนักแต่ถึงอย่างไรศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ก็สร้างคุณงามความดีต่อประเทศเกาหลี มีการจัดตั้งโรงพยาบาล ช่วยเหลือด้านการแพทย์ในหลายๆอย่าง และมีการจัดตั้งโรงเรียน ต่างๆในเครือของศาสนาทำให้เกิดการยอมรับในประเทศเกาหลีเป็นอย่างมาก

2.3.2 ความสัมพันธ์กับรัฐในประเทศไทย

ในปี 1662 รัชสมัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช นั้นมีชาวคริสต์อยู่ 2,000 คนและมิชชันนารีอยู่ 11 คน และปีนี้เองที่มิชชันนารีชาวฝรั่งเศสสังกัดคณะมิสซังต่างประเทศกรุงปารีส (MissonsEtrangeres de Paris) ได้เข้ามาถึงเมืองไทยโดยการนำของพระสังฆราชองค์ที่ 2 คือ ท่าน บัลลือ และ ปีแอร์ ลังแบร์ต เดอ ลาม็อด โดยทั้งสองก็เริ่มงานเผยแพร่งานศาสนาที่นี่เพราะเห็นว่าทุกอย่างเอื้ออำนวยเป็นอย่างดีและสมาชิกอื่นๆ ก็เริ่มทยอยเข้ามาจึงมีบทบาทสำคัญในการก่อตั้งมิสซังสยาม ซึ่งสมเด็จพระนารายณ์มีพระราชประสงค์จะสถาปนาความสัมพันธ์กับฝรั่งเศส มิชชันนารีจึงกลายเป็นคนกลางที่เชื่อมความสัมพันธ์ไมตรีระหว่างพระเจ้ากรุงสยามกับพระเจ้ากรุงฝรั่งเศส นอกจากความพยายามที่จะสนับสนุนการเผยแพร่งานศาสนาคริสต์แล้วราชทูตคณะนี้ก็มีความตั้งใจที่จะหาวิธีรวมกรุงสยามให้เป็นอาณานิคมของตนและไม่มีวิธีการใดที่จะดีกว่าการทำให้กษัตริย์กรุงสยามเข้ารับรีต ซึ่งเป็นเพียงความหวังของทั้งคณะราชทูตและคณะมิชชันนารี แม้สมเด็จพระนารายณ์จะแสดงความสนพระราชหฤทัยและทรงเมตตาคณะมิชชันนารี แต่ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง และสมเด็จพระนารายณ์ก็ได้สวรรคตขณะที่คณะทูตนี้กำลังเดินทาง และนั่นก็คือจุดจบของความสัมพันธ์อันดีระหว่างคาทอลิกกับพระเจ้ากรุงสยามพระเพทราชาและผู้สืบทอดตำแหน่งต่อๆ มาของราชวงศ์บ้านพลูหลวงก็ไม่ทรงโปรดปรานฝรั่งเศสอีกต่อไป มิชชันนารีชาวคริสต์ถูกเบียดเบียนและห้ามเผยแพร่งานศาสนาคริสต์ในหมู่คนไทย ลาวและมอญ เมื่อสิ้นกรุงศรีอยุธยาศาสนาคริสต์ก็เกือบสิ้นไปด้วย และศาสนาคริสต์เริ่มเกิดขึ้นอีกครั้งในสมัยกรุงธนบุรี แต่ก็เกิดปัญหาความขัดแย้งกับพระเจ้าตากสินขึ้นอีก มิชชันนารีจึงถูกส่งออกนอกประเทศ ชาวคริสต์จึงกระจัดกระจายออกไปอยู่ตามหัวเมือง ต่อมามิสซังสยามก็ก่อตัวเกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่งพร้อมกับกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งมิชชันนารีชาวฝรั่งเศสที่อยู่ในยุคสมัยของกรุงศรีอยุธยานั้น ได้เริ่มเผยแพร่งานศาสนาด้วยการก่อสร้างวัด โรงพยาบาลและโรงเรียนขึ้นในกรุงรัตนโกสินทร์ สำหรับโรงเรียนนั้นนอกจากจะเป็นที่ศึกษาแล้ว ยังเป็นที่เตรียมเยาวชนที่จะบวชเป็นพระสงฆ์อีกด้วย “สามเณรลัษ” มิชชันนารีได้ทำการเผยแพร่งานศาสนาในกรุงและรอบๆกรุง แต่ผู้ที่เข้ารับรีตส่วนใหญ่เป็นคนที่มาอาศัยทำงานอยู่ในประเทศ เช่นชาวจีน ชาวญวน ชาวญี่ปุ่น และ ชาวอินเดีย นอกนั้นก็มิ ชาวลาวและชาวมอญบ้างน้อยคน ส่วนใหญ่คนไทยนั้นเป็นเรื่องยากที่จะเปลี่ยนศาสนาเพราะจะทำให้แปลกแยกจากสังคมเดิม จึงมีการเปลี่ยนแปลงหนังสือพระคัมภีร์ ไบเบิลพันธสัญญาใหม่บางส่วนเป็นภาษาไทย และเขียนหนังสือเกี่ยวกับหลักคำสอนของศาสนาคริสต์ขึ้น แต่กระนั้นก็ไม่ค่อยมีผลมาก ต่อมาได้มีการเข้ามาของศาสนาริสนิกายโปรเตสแตนต์ หรือที่เรียกกันว่าคริสเตียน ได้มีการเข้ามาเผยแพร่งานศาสนาในไทยได้มีการ

จัดตั้งโรงเรียนต่างๆ โรงพยาบาล และเข้ามาช่วยเหลือในเรื่องเทคโนโลยีทางการแพทย์ของไทยทำให้มีความก้าวหน้ามากขึ้น ต่อมาศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ก็เป็นที่ยอมรับจากรัฐและคนทั่วไปในฐานะที่มีการช่วยเหลือในด้านการศึกษาของประเทศ ทำให้ศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์เป็นที่ยอมรับและในปัจจุบันรัฐยังมีส่วนช่วยส่งเสริมทางด้านการศึกษาของโรงเรียนในเครือคริสเตียนอีกด้วย

3. เปรียบเทียบความคิดความเชื่อของศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ในและประเทศเกาหลีและประเทศไทย

3.1 ความเชื่อกลุ่มต่างๆของศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์

3.1.1 ความเชื่อกลุ่มต่างๆของศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ในประเทศเกาหลี

ศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์มีกลุ่ม ที่แบ่งแยกออกมาอีกจำนวนหนึ่ง เช่น กลุ่มลูเทอแรน (Lutheran) กลุ่มคริสตจักรฟื้นฟู (Reformed Christianity) กลุ่ม คาลวิน (Calvinism) กลุ่มเชิร์ชออฟอิงแลนด์ (Church of England) กลุ่มคณะฟื้นฟูเทคอส (Pentecostal) กลุ่มคณะแบปติสต์ (Baptist) กลุ่มคณะเพรสไบทีเรียน (Presbyterian) กลุ่มคณะเมทอดิสต์ (Methodism) กลุ่มควอเกอร์ (Quaker) หรือสมาคมมิตรภาพ (Society of Friends) กลุ่มเซเวนเดย์ แอดเวนติสต์ (Seven Day Adventists) แต่ในประเทศเกาหลีกลุ่มที่มีคนนับถือมากที่สุดคือ กลุ่มคณะเพรสไบทีเรียน (Presbyterian) เป็นกลุ่มที่ต้องการจัดระบบการปกครองของพระเจ้าให้เป็นระเบียบแบบแผนและให้คงที่ตามหลักของลูเธอร์โดยมีข้อปเป็นประธาน ความเชื่อของกลุ่มนี้มุ่งเน้นศรัทธา เพราะถือว่าพระของพระเจ้าสามารถ ปลดปล่อยทุกข์ของมนุษย์ได้ ไม่ใช่พระ พระเป็นเพียงผู้ทำพิธีกรรมเท่านั้น กลุ่มเพรสไบทีเรียน จะสอนหลักคำสอนเพื่อให้คนเข้าใจง่ายคนทุกคนชั้นสามารถเข้าใจในพระคัมภีร์ได้ง่าย กลุ่มเพรสไบทีเรียนจะไม่มีรูปเคารพ และศิลปกรรมที่ตกแต่ง ดังเช่น โบสถ์คาทอลิก บนแท่นบูชามีเพียงพระคัมภีร์เท่านั้น ที่เป็นสื่อกลางระหว่างมนุษย์กับพระเจ้า ส่วนอื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากนี้ก็เป็นเพียง เปลือกนอกที่มาจากต้นหาของมนุษย์ และทำให้เราเกิดความยึดถือยึดติด ไม่สามารถเข้าถึงพระเจ้าได้

ในประเทศเกาหลีก็ยังมีกลุ่มที่แยกออกไปอีกเป็นกลุ่มที่เชื่อว่าเพราะพระเยซูกลับมาแล้ว และเชื่อว่าอยู่ในประเทศของตนมีการทำพระคัมภีร์ขึ้นมาใหม่ เพื่อสอนคนกลุ่มที่เชื่อว่าพระเยซูกลับมาแล้ว โดยกลุ่มของมิวมนุน หรือซันมิว มุน เป็นผู้ก่อตั้งลัทธินุน เกิดในปีคริสตศักราช 1920 ประเทศเกาหลี บิดาเป็นสมาชิกคริสตจักรเพรสไบทีเรียนแต่มนุนไปร่วมการนมัสการกับกลุ่มเพ็นตาคอสต ปีคริสตศักราช 1936 มุนอ้างว่าได้รับนิมิตจากพระเยซูให้รับใช้งานพิเศษบางอย่างและกัพยากรณ์ว่าจะมีพระมาซีฮาสองค์ใหม่มาปรากฏ ปีคริสตศักราช 1946 ถึง 1950 ถูกจับขังคุกในประเทศเกาหลีมุนก็อ้างว่าเป็นการทนทุกข์แบบเดียวกับพระคริสต์เมื่อออกจากคุกก็ลี้ภัยมาอยู่เกาหลีใต้ เป็นกรรมกรทำเรื่องจนถึงปีคริสตศักราช 1954 ก่อตั้งคริสตจักรชื่อ “สหคริสตจักรแห่งโลก” และปีคริสตศักราช 1957 ออกหนังสือรวบรวมหลักคำสอนของตนชื่อ “กฎเกณฑ์แห่งพระเจ้า” ปีคริสตศักราช 1972 อ้างว่าเป็นการทรงนำของพระเจ้าให้ไปอยู่สหรัฐอเมริกาและได้ขยายลัทธินุนไปยังที่ต่างๆแม้คำสอนของมุนจะผิดเพี้ยนแต่มีหนุ่มสาวจำนวนมากมาติดตามมุนสาวกของมุนจะชักชวนคนในทุกแห่งหนไม่ว่าในสถานศึกษาหรือศูนย์การค้าหรือสนามบินพวกเขาจะใช้วิธีเชิญคนไปร่วมงานเลี้ยงอาหารเย็นซึ่งจะมีการต้อนรับอย่างอบอุ่นและเอาอกเอาใจโดยเฉพาะรอยยิ้ม หลังจากนั้นเขาจะชวนให้เข้ากลุ่มศึกษาและมีเพื่อนต่างเพศคอยเอาใจใส่ติดตามและมีรายการที่เครื่องเครียดโดยไม่ค่อยให้เวลาพักเพื่อให้คนไม่มีแรงปฏิเสธคำสอนจนคนต้องรับเชื่อหลังจากรับเชื่อมุนจะเรียกรื่องให้มอบทุกสิ่งทรัพย์สินสิ่งของให้กับคริสตจักรและมีรายการอบรมที่หนักหน่วงขึ้นมีงานรับผิดชอบมากมาย นอนเพียงวันละ 5-6 ชั่วโมง แต่ต้องอดอาหารธัญฐานเสมอรวมทั้งออกไปประกาศนำคนมาเชื่อในปัจจุบันกลุ่มมิวมนุนก็ยังมีอยู่ในประเทศเกาหลีแต่ไม่เป็นที่แพร่หลายมากนัก มีเพียงชาวเกาหลีบางส่วนเท่านั้นที่เชื่อในกลุ่มลัทธินี้

3.1.2 ความเชื่อกลุ่มต่างๆของศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ในประเทศไทย

ในประเทศมีกลุ่มแยกตัวออกมาที่มีลักษณะที่ตรงกันกับประเทศเกาหลีคือกลุ่มคณะแบปติสต์ (Baptist) กลุ่มคณะเพรสไบทีเรียน (Presbyterian) กลุ่มเซเวนเดย์ แอดเวนติสต์ (Seven Day Adventists) ในประเทศไทยกลุ่มที่มีคนนับถือมากที่สุดคือกลุ่มคณะแบปติสต์ (Baptist) ซึ่งเน้นว่าความรอดเป็นส่วนบุคคลจึงควรให้บัณฑิตมาแก่ผู้ที่สามารถตัดสินใจด้วยตนเองได้เท่านั้น เพราะฉะนั้น จึงไม่เห็นด้วยกับการให้บัณฑิตมาแก่เด็กต้องเป็นแบบจุ่มทั้งตัวลงไปโดยอ้างจากรากภาษาเดิมของคำว่าแบปติสต์คือการฝังลงไปเป็นเครื่องหมายของการฝังชีวิตแก่ขึ้นจากน้ำหมายถึงการเป็นขึ้นมาใหม่ มีพระคัมภีร์เป็นมาตรฐานความเชื่อและการดำเนินชีวิตให้ความสำคัญด้าน

สัมพันธภาพสมาชิก กลุ่มคณะแบปติสต์ไม่มีรูปเคารพแต่มีไม้กางเขนที่ว่างเปล่าไม่มีพระเยซูถูกตรึงอยู่บนนั้นเพราะเชื่อกันว่าเพราะพระเยซูได้เป็นขึ้นแล้วที่กางเขนเลยไม่มีพระเยซูอยู่บนนั้นและกลุ่มคณะแบปติสต์ก็เชื่อกันว่าบุคคลที่ฆ่ากำลังจะมาถึงตามพระสัญญาของพระเจ้าในพระธรรมวิวรณ์ตามในพระคัมภีร์ได้เขียนไว้และกลุ่มคณะแบปติสต์จะมีความเชื่อเรื่องของการติดสนิทกับพระเจ้า โดยการที่เฝ้าเดี่ยวอธิฐานกับพระเจ้าทุกคนเพื่อให้เรากับพระเจ้าคุ้นเคยและสนิทกันมากขึ้นแต่ในประเทศไทยก็มีกลุ่มความเชื่อที่ผิดไปจากหลักข้อเชื่อของคริสเตียนมากมายและพวกนี้ก็มักจะอ้างว่ากลุ่มของตน หรือตนเป็นส่วนหนึ่งของคริสเตียนแต่แนวความเชื่อและการปฏิบัติมักจะแสดงออกมาตรงกันข้ามกับคริสเตียนทั่วไป

กลุ่มพยานพระยะโฮวาห์ (Jehovah's Witnesses) กลุ่มมอร์มอนและอีกหลายๆกลุ่มเมื่อคริสเตียนพูดถึงลัทธิที่มีความคิดแตกแยกออกไปจากความคิดเดิมจะไม่พูดถึงศาสนาหลักๆในโลกนี้แต่เราจะหมายถึงกลุ่มที่เขาอ้างว่าเป็นคริสเตียนเช่นเขามีพระเจ้าหรือเรียกว่ากลุ่มเทวนิยมเขามีไบเบิล เขาพูดถึงพระเยซู ฯลฯ แต่การดำเนินชีวิตต่างจากมาตรฐานคริสเตียนปกติเช่นมีภรรยาได้หลายๆคน นับถือผู้นำแทนพระเจ้า เชื่อหนังสือที่ผู้นำแต่งแทนพระคัมภีร์ เป็นต้น เช่นลัทธิพยานพระยะโฮวา พระคัมภีร์ที่ใช้ เชื่อว่าพระคริสตธรรมคัมภีร์เป็นพระคำของพระเจ้าแต่ยังไม่สมบูรณ์ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีหนังสือมาเพิ่มเติมให้สมบูรณ์นิตยสารหรือสิ่งเหตุการณ์เป็นหลักคำสอนที่อธิบายและเพิ่มเติมคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ส่วนหลักคำสอนเรื่องพระเจ้ากล่าวว่าพระเจ้าคือพระยะโฮวาห์ทรงเป็นพระเจ้าที่ทรงมีพระภาคเดียวไม่ได้เป็นตรีเอกนุภาพ พระยะโฮวาห์ทรงเป็นผู้สร้างผู้ให้พระบัญญัติผู้พิพากษาและเป็นเอกในจักรวาลนี้หลักปฏิบัติของพยานพระยะโฮวาห์สมาชิกของกลุ่มต้องออกไปรับใช้อย่างน้อยเดือนละ 10 ชั่วโมง ถ้าเป็นระดับผู้นำหรือหัวหน้าต้องรับใช้อย่างน้อย 100 ชั่วโมง และต้องออกค่าใช้จ่ายเอง จากสถิติทุกๆปีมีการเคาะประตูประกาศตามบ้านมากกว่า 340 ล้านครั้งและทุกๆ การเคาะ 740 ครั้งจะมีคนยอมเข้ามาเป็นสมาชิก 1 คน ตกประมาณปีละ 200,000 คน

3.2 ความคิดความเชื่อที่สะท้อนผ่านพิธีกรรม

3.2.1 ความคิดความเชื่อจากพิธีกรรมการนมัสการ

หมายถึง การถวายเกียรติยศแด่พระเจ้า, สำแดงความรักความเคารพยำเกรง, ด้วยใจด้วยความกรุณาแด่พระเจ้าด้วยจิตใจ, ด้วยความรู้สึก, และด้วยการกระทำแด่พระเจ้าด้วยจิตวิญญาณและด้วยความจริงหัวใจของการนมัสการก็คือ “การขอบคุณพระเจ้า” เป็นสิ่งที่คริสเตียนทุกคนจะทำในวัน

อาทิพย์ และในส่วนของกรณนมัสการการก็จะมีการร้องเพลงและอธิฐานเพื่อเป็นการถวายเกียรติแด่พระเจ้า

3.2.1.1 การนมัสการของคนเกาหลี

คนเกาหลีจะนมัสการพระเจ้าด้วยเพลงที่เป็นมาจากการแต่งขึ้นของคนเกาหลีเองโดยนำเนื้อหาในพระคัมภีร์มาแต่งเป็นเนื้อร้องและทำนองและบางครั้งก็นำเพลงของต่างชาติมาแปลเป็นภาษาของตัวเองโดยใช้เนื้อร้องเดียวกัน ในช่วงนมัสการคนเกาหลีจะมีการอธิฐานไปพร้อมกับกรณนมัสการ บางครั้งมีการพูดภาษาแปลกๆออกมาในระหว่างนมัสการนั้นทุกคนที่เข้าร่วมจะพร้อมใจกันร้องเพลงเพื่อสรรเสริญพระเจ้าที่พวกเค้านับถือซึ่งพวกเขามีความเชื่อว่าเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงความสัมพันธ์ของพระเจ้าและมนุษย์ ที่ทุกคนสามารถแสดงออกได้หลังจากกรณนมัสการก็จะมีเทศนาจากผู้นำคริสตจักร

กรณนมัสการของเกาหลีนั้นมีการนำภาษาเกาหลีมาใช้ในเพลงเพื่อให้เข้าถึงคนที่กำลังนมัสการพระเจ้าและเพื่อให้มีความเข้าใจในบทเพลงมากและเพื่อให้เข้าถึงพระเจ้าได้มากขึ้น

3.2.1.2 การนมัสการของคนไทย

เพลงที่ใช้ในการนมัสการในบางเพลงอาจจะเป็เพลงที่แต่งขึ้นจากกลุ่มคนไทยที่เชื่อพระเจ้าได้นำเอาพระคัมภีร์บางตอนมาแต่งเป็นเพลงนมัสการแต่บางส่วนก็มาจากเพลงแปลที่แปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยกรณนมัสการของคนไทยเป็นสิ่งที่เรามาสรรแสดงออกต่อพระเจ้าแต่คริสเตียนเชื่อว่าการนมัสการไม่ได้เป็นแค่การร้องเพลงเท่านั้นแต่เพลงที่เราร้องนั้นเพื่อเป็นการแสดงออกความรู้สึกของเราผ่านบทเพลงที่มีผู้ที่แต่งไว้ซึ่งเนื้อหาของเพลงก็ล้วนแต่กล่าวสรรเสริญยกย่องพระเจ้า กรณนมัสการสามารถทำได้ทุกเวลาไม่ได้จำกัดอยู่แค่ในวันสะบาโตและที่คริสตจักรเท่านั้น

การได้สัมผัสกับพระเจ้าเป็นสิ่งที่คริสเตียนทุกคนแสวงหาและตั้งเป้าหมายเอาไว้เพราะเราทุกคนต่างก็มีความเชื่อว่า เวลาที่เรานมัสการพระเจ้าเป็นเวลาที่เราสามารถใกล้ชิดกับพระเจ้ามากที่สุด

3.2.3 ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับเป้าหมายของโบสถ์

3.2.3.1 การเผยแพร่ของเกาหลี

คนเกาหลีสอนให้คนในประเทศที่เป็นคริสเตียนให้นำความรู้ที่ได้รับออกไปเผยแพร่ในปัจจุบันประเทศเกาหลีเป็นประเทศที่ส่งมิชชันนารีไปเผยแพร่มากที่สุดคนเกาหลีที่เป็นมิชชันนารีมีความกล้าที่จะออกไปเผยแพร่ศาสนาไม่ว่าจะเป็นที่ไหนก็ตามเพราะคนกลุ่มนี้เชื่อว่านี่คือพระบัญชาของพระเจ้า เพื่อที่จะพัฒนาประเทศต่างๆไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง เศรษฐกิจ และการศึกษาเป็นต้น เหตุผลหนึ่งเป็นเพราะว่าในตอนประเทศเกาหลีประสบกับเหตุการณ์ที่ไม่ดีต่างๆอเมริกาและหลายประเทศเข้ามาช่วยเหลือ คนเกาหลีที่เป็นคริสเตียนจึงเชื่อกันว่านี่เป็นพระพรจากพระเจ้า เพราะฉะนั้นตอนนี้ประเทศเกาหลีเจริญแล้วเค้าจึงอยากช่วยที่อื่นด้วยการส่งมิชชันนารีไปยังประเทศนั้นๆ ประเทศเกาหลีได้สามารถพัฒนาตนเองมาได้ถึงขนาดนี้เพราะเชื่อกันว่าได้รับพระพรจากพระเจ้า คนเกาหลีได้จึงหันมานับถือศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์เป็นจำนวนมากเพราะหลักคำสอนต่างๆสามารถช่วยเค้าให้สามารถเปลี่ยนประเทศตัวเองได้

3.2.3.2 การเผยแพร่ของไทย

ในประเทศไทยการเผยแพร่ศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ยังไม่แพร่หลายนักเพราะเดิมทีแล้วประเทศไทยเป็นประเทศที่มีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติแต่อย่างไรก็ตามศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ก็ได้มีการเผยแพร่ออกไปในทั่วทุกจังหวัดของประเทศแต่ยังมีส่วนน้อยที่เชื่อในพระเจ้า แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมีกลุ่มคริสเตียนที่มีความเชื่อว่าพระเจ้าสามารถที่จะช่วยให้ประเทศไทยดีขึ้นเห็นได้จากในทุกๆปีจะมีการอธิษฐานอวยพรประเทศไทยโดยเป็นการอธิษฐานอดอาหาร 40 วันเพื่อเป็นการถวายเกียรติแด่พระเจ้าเพราะเชื่อว่าการอธิษฐานสามารถช่วยเปลี่ยนแปลงประเทศไปในทางที่ดีได้และนำคนที่ไม่เชื่อให้มาเชื่อในพระเจ้าได้

แต่ศาสนาคริสต์ในประเทศไทยไม่ได้ถูกปลูกฝังว่าประเทศมีการถูกเบียดเบียนจากชาติอื่นจึงทำให้คนไทยไม่มีความเชื่อว่าการที่ประเทศไทยมีการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงมาถึงปัจจุบันนั้นเป็นสิ่งที่มาจากพระเจ้า

3.3 ความคิดความเชื่อที่เกี่ยวกับการศึกษา

3.3.1 การศึกษาของประเทศเกาหลี

ในประเทศเกาหลีศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์มีการส่งเสริมด้านการศึกษาโดยมีการจัดตั้งสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวกับศาสนาเพื่อเป็นการปลูกฝังความเชื่อของคนเกาหลีตั้งแต่ยังเล็ก ในปัจจุบัน ประเทศเกาหลีมีโรงเรียนที่อยู่ในเครือของศาสนาคริสต์จำนวนมาก การที่ประเทศเกาหลีมีการจัดตั้งสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวกับศาสนาโดยมีความคาดหวังว่านักเรียนหรือนักศึกษาที่จบออกมาจะได้นำความรู้ที่ได้จากการเรียนศาสนาไปใช้เผยแพร่ให้กับคนอื่นต่อไป ซึ่งในปัจจุบันโรงเรียนหรือมหาวิทยที่เกี่ยวข้องกับศาสนาคริสต์ก็ได้สร้างเด็กที่จบออกมาเผยแพร่หลักคำสอนต่างๆ คนเกาหลีมีความเชื่อว่าการนำคนมาเชื่อพระเจ้าเป็นการนำคนมาให้รู้จักกับความรอดได้ และ ทำให้คนในประเทศมีความสุขเกาหลีจึงเป็นประเทศที่ส่งมิชชันนารีออกไปต่างประเทศเป็นอันดับสองรองจากสหรัฐอเมริกา

3.3.2 การศึกษาของประเทศไทย

ในประเทศไทยนั้นมีโรงเรียนและมหาวิทยาลัย์ที่อยู่ในเครือของศาสนาคริสต์จำนวนหนึ่ง เช่น โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย, โรงเรียนกุญแจคริสเตียนวิทยา, โรงเรียนคริสเตียนเยอรมัน เชียงใหม่, โรงเรียนเชียงใหม่คริสเตียน, โรงเรียนตรังคริสเตียนศึกษา เป็นต้น แต่โรงเรียนที่อยู่ในเครือศาสนาคริสต์ จะมีการสอนตามหลักของสถาบันการศึกษาของไทยเป็นหลัก ส่วนที่เกี่ยวข้องศาสนาจะเป็นส่วนเสริม มากกว่าเช่น พิธีหน้าเสาธง หรือวิชาเกี่ยวกับศาสนาคริสต์ กลุ่มต่างๆ เป็นต้น จะเห็นได้ว่าการที่ศาสนาคริสต์เข้ามาในประเทศไทยทำให้การศึกษาของไทยมีความพัฒนาเพิ่มมากขึ้น แต่ในส่วนที่ตั้งใจจะเผยแพร่ศาสนานั้นมีความเป็นไปได้น้อยที่จะซึมซับเพราะส่วนใหญ่เด็กที่เข้าไปเรียนก็ต่างนับถือศาสนาตามพ่อแม่ซึ่งเป็นศาสนาพุทธเป็นไปได้ยากที่จะเปลี่ยนมานับถือศาสนาคริสต์ตามที่โรงเรียนต้องการที่จะเผยแพร่แต่ในประเทศไทยก็ยังมีโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย์ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อที่จะสร้างศิษยาภิบาลซึ่งคนที่เรียนในส่วนนี้ก็เป็นส่วนน้อยแต่นักเรียนที่เข้าไปเรียนในโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย์ศาสนานั้นก็มีความเชื่อที่ว่าจบออกมาจะนำคำสอนมาเผยแพร่ให้คนที่ไม่รู้รู้จักกับพระเจ้าหันมาเชื่อในพระเจ้ามากขึ้นทำให้คนที่ได้รับรู้พระพรจากพระเจ้าจะได้รับความรอดและมีชีวิตนิรันดร์

3.4 ความเชื่อทั่วไปของคริสเตียน

3.4.1 ความเชื่อทั่วไปของคริสเตียนในประเทศเกาหลี

3.4.1.1 ความเชื่อเรื่องพระเจ้าของประเทศเกาหลี

คนเกาหลีมีความเชื่อว่าพระเจ้าเป็นทางรอดทางเดียวของคนเกาหลีทำให้คนเกาหลีพ้นจากความทุกข์ พระเจ้าทำให้ชีวิตของพวกเขาดีขึ้นคนเกาหลีเชื่อว่าพระเจ้าทำให้มีสันติสุขในใจคนเกาหลีเชื่อว่าหลังจากการอธิฐานแล้วพระเจ้าจะตอบคำถามเขาแต่คริสเตียนเกาหลีจะเชื่อเรื่องความรอดเชื่อว่าวาระสุดท้ายจะได้อยู่ในสวรรค์กับพระเจ้า

3.4.1.2 ความเชื่อเรื่องพระเจ้าของประเทศไทย

คนไทยมีความเชื่อในเรื่องของความรอดและยังเชื่ออีกว่าการอธิฐานวิงวอนต่อพระเจ้าเป็นการติดสนิทกับพระองค์เชื่อในการกลับมาของพระเจ้าตามที่พระคัมภีร์ได้เขียนไว้และเชื่อว่าในวันสุดท้ายพระเจ้าจะกลับมารับคริสเตียนทุกคนไปอยู่ในดินแดนสวรรค์ของพระเจ้าแต่คนไทยที่เป็นคริสเตียนจะเน้นเรื่องการคุยกับพระเจ้าแบบตัวต่อตัวหรือที่คริสเตียนเรียกกันว่าการเฝ้าเดี่ยวเป็นการพูดคุยกับพระเจ้าโดยตรงเมื่อบอกกับพระเจ้าว่าวันนี้ทำอะไรบ้างหรือเป็นการสารภาพความผิดบาปต่างๆ

3.4.1.3 ความเชื่อเรื่องบาป – บุญ ของคริสเตียนในเกาหลี

ในประเทศเกาหลีมีความเชื่อว่าการไม่ทำผิดหรือการไม่ผิดกรรมบัญญัตินั้นเป็นเรื่องที่ดีแต่เมื่อไหร่ที่คิดว่าทำผิดบาปคนเกาหลีก็จะอธิษฐานขอให้พระเจ้ายกโทษความผิดบาปนั้นให้กับตัวเองส่วนการทำความคิดคนเกาหลีจะยกความคิดที่ตัวเองทำเพื่อเป็นที่ถวายเกียรติแด่พระเจ้าเพราะคนเกาหลียกพระเจ้าให้อยู่สูงสุดในชีวิตของพวกเขา

3.4.1.4 ความเชื่อเรื่องบาป – บุญ ของคริสเตียนในไทย

คริสเตียนในไทยมีความเชื่อว่าพระเจ้าทรงชำระความผิดบาปของเราแล้วพระองค์ได้ทรงตายเพื่อชำระบาปของพวกเราในเวลาที่เราทำผิดหรือคิดที่จะทำในสิ่งที่ไม่ดีคริสเตียนจะอธิษฐานให้พระเจ้ายกโทษให้และเมื่อครั้งที่คริสเตียนทำคุณงามความดีต่างๆก็จะถวายเกียรติแด่พระเจ้าเพราะเชื่อว่าสิ่งที่ตนเองทำสำเร็จนั้นทุกสิ่งล้วนมาจากพระเจ้า

3.4.1.5 ความเชื่อที่ไม่ได้รับการยอมรับของประเทศเกาหลี

ในประเทศเกาหลี ก็จะมีกลุ่ม มิวมูลซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความคิดแตกต่างกับกลุ่มโปรเตสแตนต์ทั่วไปเพราะแทบจะไม่มีการใช้พระคริสตธรรมคัมภีร์และเมื่อนำเรื่องในพระคัมภีร์มาใช้ก็อ้างผิดอ้างถูกจนสับสนวุ่นวายและยังมีหนังสือกฎเกณฑ์แห่งพระเจ้าเป็นหนังสือหลักคำสอนที่สำคัญยิ่งกว่าพระคัมภีร์ที่มิวมูลใช้และหลักเกณฑ์ที่เน้นมากคือนิยมทุกสิ่งเป็นของกลุ่มกัน โดยลัทธินิวมูลจะมีหลักคำสอนของลัทธินิวมูลซึ่งมีความเชื่อว่า พระมาซีฮาองค์ใหม่ จะเสด็จมาในช่วง 2000 ปี หลังจากพระเยซูและอ้างว่าจะต้องเกิดในประเทศจีนญี่ปุ่นหรือเกาหลีและสรุปว่าต้องเป็นเกาหลีแรกเริ่มมิวมูลไม่ได้พูดว่าตนเองเป็นผู้ที่นั่นแต่ก็ชี้เป็นนัยว่าเป็นตน โดยเฉพาะเมื่อกล่าวว่าการแต่งงานของพระมาซีฮาเกิดในปีคริสตศักราช 1960 นั้นหมายถึงตนเองและลัทธินิวมูลก็มี กฎ 4 ประการที่มิวมูลใช้ควบคุมสมาชิก

1. สมาชิกทุกคนต้องยอมรับคำสอนของมิวมูลโดยไม่สงสัยและโต้แย้งเพราะมนุษย์เป็นคนบาปไม่สามารถเข้าใจความจริงของพระเจ้าได้
2. ถือว่าเป็นความบาปถ้าสมาชิกคนใดไม่ยอมอยู่ภายใต้คำสั่งของผู้นำ
3. ถือว่าเป็นความบาปถ้าสมาชิกจับผิดผู้นำของตนแม้กระทั่งสงสัยในตัวผู้นำก็ถือว่าเป็นความบาปที่ร้ายแรง
4. ถือว่าเป็นความบาปถ้าผู้หนึ่งผู้ใดชักชวนเพื่อนให้ทำผิดดั่งนั้นมิวมูลจึงไม่สนับสนุนให้สมาชิกพูดคุยกันนานๆเมื่อผู้นำเห็นสมาชิกพูดคุยกันนานๆก็จะเข้าไปแทรก

แต่อย่างไรก็ตามกลุ่ม "มิวมูล" เป็นเพียงกลุ่มเล็กๆที่ได้รับการยอมรับเฉพาะกลุ่มเท่านั้นถึงแม้ว่าจะมีการขยายไปในที่ต่างก็ตามการมีอยู่ของกลุ่ม "มิวมูล" แสดงให้เห็นว่าเกาหลีได้สร้างกลุ่มความเชื่อของตนเองภายใต้วัฒนธรรมของตัวเอง

3.4.1.6 ความเชื่อที่ไม่ได้รับการยอมรับของประเทศไทย

ประเทศไทยก็มีกลุ่มความเชื่อที่ไม่ได้รับการยอมรับอยู่คือกลุ่มพยานพระยะโฮวาห์ (Jehovah's Witnesses) เชื่อว่าพระคริสตธรรมคัมภีร์เป็นพระคำของพระเจ้าแต่ยังไม่สมบูรณ์ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีหนังสือมาเพิ่มเติมให้สมบูรณ์และมีหลักคำสอนเรื่องพระเจ้าพระเจ้าคือ พระยะโฮวาห์ ทรงเป็นพระเจ้าที่ทรงมีพระภาคเดียวไม่ได้เป็นตรีเอกนุภาพพระยะโฮวาห์ทรงเป็นพระผู้สร้างผู้ให้พระบัญญัติผู้พิพากษาและเป็นเอกในจักรวาลนี้

กลุ่มมอร์มอน หรือ สิทธีชนยุคสุดท้าย (Mormonism) มีความเชื่อว่าพระวิญญาณบริสุทธิ์กับพระวิญญาณของพระคริสต์ต่างกันพระวิญญาณจะทำงานในชีวิตของผู้ที่เชื่อถือในพวกมอร์มอน และได้รับการวางมือแต่พระวิญญาณของพระคริสต์ทำงานในการนำคนมารับเชื่อ โดยกลุ่มมอร์มอน หรือ สิทธีชนยุคสุดท้าย

มีหลักคำสอนในเรื่องของพระเจ้าว่าพระเจ้ามีร่างกายและกระดูกเนื้อหนังเหมือนกับมนุษย์ทุกประการและพระเจ้ามาปรากฏในโลกมนุษย์ครั้งแรกคืออาดัมนั่นเองโดยนำสาวมาด้วยและพระเจ้ามีวิวัฒนาการจนมีกายทิพย์ เพราะฉะนั้นจากคำว่า “สภาพของมนุษย์ในปัจจุบันก็คือ สภาพที่พระเจ้าเคยเป็นและสภาพที่พระเจ้าเป็นอยู่ในปัจจุบันคือสภาพที่มนุษย์จะเป็นในอนาคต”และพระเจ้านั้น ไม่ได้จำกัดเฉพาะบุคคลเดียวแต่ทุกคนมีโอกาสพัฒนาเป็นเหมือนพระเจ้า

หลักคำสอนพระเยซูคือ พระเยซูเป็นวิญญาณที่ก่อกำเนิดจากบิดามารดาแห่งสรวงสวรรค์เหมือนกับวิญญาณของมนุษย์ทุกคนและพระเยซูไม่ได้เกิดจากแรงบันดาลของพระวิญญาณบริสุทธิ์แต่เกิดจากการสมสู่ของอาดัมในสวรรค์กับนางมาเรียมและพระเยซูได้แต่งงานกับมาเรียมาธาและมีบุตรก่อนถูกตรึงที่กางเขน

หลักคำสอนพระวิญญาณบริสุทธิ์คือ พระวิญญาณบริสุทธิ์กับพระวิญญาณของพระคริสต์ต่างกัน พระวิญญาณจะทำงานในชีวิตของผู้ที่เชื่อถือในพวกมอร์มอนและได้รับการวางมือแต่พระวิญญาณของพระคริสต์ทำงานในการนำคนมารับเชื่อ

กลุ่มลัทธิบุตรพระเจ้า/ครอบครัวแห่งความรัก (Children of God/ Family of Love) และบางกลุ่ม เราอาจจะไม่เรียกว่าเทียมเท็จแต่เป็นการตกขอบ แบบหนึ่ง ความเชื่อที่ไม่ได้รับจะเป็นปัญหาของคริสตจักรโปรเตสแตนต์ ไม่เป็นปัญหา กับ โบสถ์คาทอลิก เพราะโปรเตสแตนต์อนุญาตให้อ่านพระคัมภีร์เอง ตีความหมายพระคัมภีร์เอง จึงตีผิดๆ ถูกๆ ถ้ามีการค้าน ก็แยกกลุ่มออกไปเลย ส่วนพระศาสนาจักรโรมันคาทอลิก มีศูนย์กลางที่ " นครวาติกัน โรม" จากสำนักพระสันตะปาปาเท่านั้น คำเทศนาของเขาในวันอาทิตย์ ทั่วโลกใช้พระคัมภีร์เหมือนกัน หลักสูตร Theology ของเขาจะเหมือนกันทั่วโลก (ประเทศไทย คริสเตียนไม่ถึง 1% มีพระคริสตธรรม ถึง 60 แห่ง) กลุ่มลักษณะของผู้ผู้นำในลัทธิสอนผิด

พระเยซูคริสต์ไม่เพียงแต่เตือนสาวกในระว่างคำสอนผิดเท่านั้น แต่พระองค์บอกพวกเขาให้สังเกตดูชีวิตของพวกเขาผู้สอนผิด “รู้จักต้นไม้ให้ดูที่ผลของมัน”

ศาสตราจารย์ W.A. Adrian Van Leen ได้ให้คุณลักษณะของบุคคลที่เป็นผู้นำลัทธิสอนผิดเหล่านี้ไว้ดังนี้

1. ตั้งตัวเป็นผู้นำเจ้าลัทธิ (Dominating Leader or Pastor)
2. ใช้สิทธิอำนาจด้วยความยโส (Arrogant Authoritarianism)
3. เรียกร้องให้ยอมเชื่อฟัง (Demand Submission and Obedience)
4. เรียกร้องให้ถวายสิบลด (Demand Tithing)
5. ความคิดแคบ (Narrow Outlook or Perspective)
6. อ่อนในด้านความรู้ทางศาสนศาสตร์ (Poor Theological Training)
7. บิดเบือนหลักคำสอน (Distorted Theological Emphasis)

ถึงแม้ว่าในประเทศไทยจะมีกลุ่มความเชื่อที่ต่างจากกลุ่มหลักอยู่เป็นจำนวนมาก แต่กลุ่มเหล่านี้เป็นเพียงกลุ่มที่ได้รับมาจากชาติอื่นที่เข้ามาในไทยเท่านั้น แต่ปัจจุบันในประเทศไทยเองยังไม่มียุคที่เกิดจากการแยกตัวหรือการก่อตั้งใหม่ของคนไทยเอง

4. สรุป

ศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ในประเทศเกาหลีและประเทศไทยจะมีความเหมือนและความต่างกันในส่วนของความเหมือนนั้นจะมีในเรื่องของความเป็นมา การพัฒนาการเปลี่ยนแปลง และกลุ่มความเชื่อต่างๆซึ่งในประเทศเกาหลีเป็นกลุ่มเพรสไบทีเรียนซึ่งมุ่งเน้นศรัทธาในพระเจ้า เพราะถือว่าพระเจ้าสามารถที่จะช่วยเหลือผู้คนได้และกลุ่มเพรสไบทีเรียนเป็นกลุ่มที่มีหลักคำสอนที่เข้าใจง่ายจึงทำให้คนสามารถที่จะเข้าถึงได้ง่าย ในส่วนของประเทศไทยนั้นเป็นกลุ่มแบ็บติสต์ จะเชื่อเรื่องยุคสุดท้ายที่กำลังจะมาถึงและเชื่อเรื่องการเฝ้าเดี่ยวกับพระเจ้าเพราะเชื่อว่าพระเจ้าจะช่วยทำให้สบายใจมากขึ้นแต่ถึงแม้ว่าจะต่างกันในเรื่องของกลุ่มทางความเชื่อแต่อย่างไรก็ตามศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ก็ยังคงช่วยพัฒนาในเรื่องของการศึกษาและการแพทย์ทำให้ประเทศไทยและประเทศเกาหลีมีความก้าวหน้าด้านการแพทย์อย่างมาก

ส่วนในเรื่องที่ศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ในประเทศไทยและประเทศเกาหลีมีความเหมือนกันก็จะมีในเรื่องของความสัมพันธ์กับรัฐ เพราะหลังจากที่ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกเข้ามาแล้ว โคนก็ตัดกันจากรัฐบาล แต่พอมีนิกายโปรเตสแตนต์เข้ามาและได้รับการยอมรับมากขึ้น เป็นเพราะว่ายุคสมัยที่เปลี่ยนไปคนให้การยอมรับมากขึ้นจากการช่วยเหลือของกลุ่มคริสเตียนในประเทศเกาหลีและในประเทศไทย ถึงแม้ว่าประเทศเกาหลีและประเทศไทยจะมีกลุ่มที่นับถือกันสากลอยู่แล้วแต่นอกเหนือจากกลุ่มพวกนี้ก็มีกลุ่มที่ไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มสากลซึ่งประเทศเกาหลีมีกลุ่มแยกออกมาเป็นที่ตั้ง โดยคนเกาหลีเองแต่ของประเทศไทยเป็นกลุ่มที่รับเอามาจากต่างชาติเพราะในประเทศไทยยังไม่มีการตั้งโดยคนไทยเอง

5. เอกสารอ้างอิง

กীরติ บุญเจือ และ มารค ตามไท. (2528). **หัวใจของศาสนาคริสต์**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เดือน คำดี. (2529). **การเผยแผร์ศาสนาคริสต์ในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

มาโนช พุฒิปิศจิตร. (2005). **แก่นแท้ศาสนาคริสต์ที่หายไป**. เชียงใหม่ : โรงพิมพ์จตุพร.

สถานเอกอัครราชทูตเกาหลีประจำประเทศไทย. (1974). **ความรู้เกี่ยวกับเมืองเกาหลี**. พระนคร : สำนักงานวัฒนธรรม และข่าวสาร.

สำนักงานข่าวสารเกาหลี. (2546). **สารานุกรมเกี่ยวกับเกาหลี**. กรุงเทพฯ : บริษัท แดยอง แพ็คกิ้ง แอนด์พรีนติ้ง.

สำนักงานสารนิเทศภาคโพ้นทะเล สาธารณรัฐเกาหลี ร่วมกับคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (1993). **ความจริงเกี่ยวกับเกาหลี**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เสรี พงศ์พิศ. (2529). **ศาสนาคริสต์**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ตอบคำถามในพระคัมภีร์. สืบค้นเมื่อ 3 ตุลาคม 2558. เข้าถึงได้จาก

<http://www.gotquestions.org/Thai/Thai-Christianity.html>

ศึกษาหาความรู้เรื่องศาสนาคริสต์. สืบค้นเมื่อ 3 ตุลาคม 2558. เข้าถึงได้จาก

<http://www.stleohegreatcc.org/tag/ศาสนาคริสต์/>

แรกมีศาสนาคริสต์ในสยาม. สืบค้นเมื่อ 16 มีนาคม 2559. เข้าถึงได้จาก

<http://haab.catholic.or.th/PhotoGallery/photos/frist/frist.html>

ลิตธิพยานพระยะโฮวาห์. สืบค้นเมื่อ 16 มีนาคม 2559.เข้าถึงได้จาก

http://www.followhissteps.com/web_christianstories/cult1.html

ประวัติความเป็นมาในกายโปเรตสแตนต์.สืบค้นเมื่อ 01 พฤษภาคม 2559.เข้าถึงได้จาก

<https://sites.google.com/site/irajew09/f/prawati-ni-kan-po-taes-thaen>

ศาสนาคริสต์. สืบค้นเมื่อ 01 พฤษภาคม 2559.เข้าถึงได้จาก

<http://www.baanjomyut.com/library/christianity/12.html>

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ - สกุล นาย กฤษดากร ค้างเขียว
 วัน เดือน ปีเกิด วันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2537
 ที่อยู่ 25 ซ1 หมู่บ้านจันทร์วิโรจน์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110

ประวัติการศึกษา

ปี พ.ศ. 2554 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศิลป์ – จีน
 จากโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณกุลกุลถยา
 ปี พ.ศ. 2555 ศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาเอเชียศึกษา วิชาโทภาษาจีน
 คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

แบบโอนลิขสิทธิ์สารนิพนธ์
เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ข้าพเจ้า นาย กฤษดากร ด้วงเขียว นักศึกษา
นักศึกษาชั้นปีที่ 4 วิชาเอกเอเชียศึกษา ภาษาจีน
ชื่อสารนิพนธ์ เปรียบเทียบศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ในประเทศเกาหลีและ
 ในประเทศไทย

ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา นาย คมกฤษ อู่ยเต็กเค่ง
 ที่อยู่ติดต่อได้ภายหลังสำเร็จการศึกษา 25 ซ.1 หมู่บ้านจันทร์วิโรจน์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัด
 สงขลา 90110 หมายเลขโทรศัพท์ 094-4844956

ลิขสิทธิ์ของสารนิพนธ์อันเป็นผลมาจากการศึกษาเล่าเรียนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร
 ระดับปริญญาบัณฑิต ข้าพเจ้ายินดีโอนลิขสิทธิ์ตามมาตรา ๑๗ วรรค ๒ แห่ง พระราชบัญญัติ
 ลิขสิทธิ์ พ.ศ.๒๕๓๗ เป็นของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยมีกำหนดตลอดอายุการ
 คุ้มครองลิขสิทธิ์

ลงนามผู้โอน

.....
 (.....)

ลงนามผู้รับโอน

.....
 (.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.